

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Inzeratni oddelek: Ljubljana, Selemburgova ul. — Tel. 3492 in 2492. Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11. — Telefon št. 2455. Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190. Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru št. 100. Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta št. 42. Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baumgartnerja.

JUTRO

Ponedeljska izdaja

Ponedeljska izdaja „Jutro“ izhaja vsak ponedeljek zjutraj. — Naroča se posebej in velja po pošti prejemanje Din 4.-, po raznašalcih dostavljena Din 5.- mesečno. Uredništvo: Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126. Maribor: Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440. Celje: Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65. Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Habsburško strašilo

Prve realne posledice italijanske politike: novo vznemirjenje Evrope — Mnenje glasila Društva narodov: edino jamstvo reda in miru v Evropi je zavezništvo Francije in Male antante

Zeneva, 25. februarja. r. V zadnjem času se vedno bolj zgoščujejo vesti o pripravah za povratek Habsburžanov na avstrijski, odnosno madžarski prestol. Razni dogodki pričajo, da je bila od Heimwehra v Avstriji izzvana državljanska vojna samo ena etapa velikopotezne akcije, ki si je stavila za cilj obnovo avstro-ogrsko monarhije. Službeno so se take vesti tako na Dunaju kakor v Budimpešti doslej vedno demantirale, vendar pa ti demantiji niso mogli pomiriti mednarodne politične javnosti, ki vidi v tem novo ogrožanje miru v vsej Evropi. V zadnjem času se je z gotove strani skušalo zaplesti v to akcijo celo Francijo, češ da je že dala svoj pristanek za povratek Habsburžanov, smatrajoč obnovo monarhije za najjačjo garancijo zoper »Anschluss« in pridiranje hitlerizma na jug. Vse to je dalo pobudo službenemu organu Društva narodov »Journal de Nation«, da v daljšem članku razsvetli to vprašanje. List citira uvodoma razne vesti gotovega angleškega, italijanskega in francoskega tiska in piše, da te vesti niso brez vsake podlage ter da

stopa vprašanje Habsburžanov in njihovega povratka na avstrijsko-madžarski prestol po zaslugi majorja Feya, kneza Starhemberga ter obeh Rimov zopet v ospredje.

Treba pa je takoj ugotoviti, piše list, da je vloga, ki se v zvezi s tem pripisuje Franciji, plod fantazije. Ni prav nobenih razlogov in dokazov, da bi se spuščala Francija v take nevarne načrte, kakor je na drugi strani nepobitna resnica, da so

vsi ti načrti delo Mussolinija.

Treba je samo malo pregledati zadnje dogodke.

Jasno je, da predstavljajo v notranji avstrijski borbi heimwehrovci italijanski vpliv. Nesporno je tudi, da je dunajska tragedija, uničenje avstrijskega socializma z ognjem in mečem, delo Heimwehra. Nihče tudi ne dvomi o tem, da je

s padcem socialistnih demokratov odšlo tudi avstrijski republiki.

Prvi dan po porazu avstrijskih delavcev so po naročilu kancelarja Dollfussa odstranili spomenik republike.

Dollfuss sam je znan kot goreč katolik. V zvezi s tem je treba takoj naglasiti, da je bil

Vatikan vedno pristaž in zagovornik restavracije Habsburžanov.

Spričo zvez, ki obstojajo med Dollfussovo vlado in Vatikanom, je jasno, da s te strani ni pričakovati niti najmanjših ovir za povratek Habsburžanov, nego baš nasprotno.

Nedavno sta bila pozvana v Rim Dollfuss in Gömbös. Mussolini želi ustvariti najintimnejše edinstvo med Madžarsko in Avstrijo. Madžarska je še dandanašnji monarhija brez kralja. Horthy nosi samo naslov vršilca kraljevske oblasti, naslov generalnega upravitelja kraljevine. Bivši avstrijski admiral gotovo nima nobene želje, odstopiti svoje mesto Otonu Habsburškemu, v tem pogledu je bil vse do danes največja

ovira za madžarske legitimiste.

Toda malo je verjetno, da bi mogla njegova osebna opozicija preprečiti načrte o združitvi Avstrije in Madžarske, če naj ti načrti dovedejo do obnove avstro-ogrškega prestola.

Mussolinijev načrt glede preprečitve »Anschlusa« potom restavracije avstro-ogrške monarhije, ki bi bila gospodarsko navezana na Italijo, politično pa njen vazal, torej ne bo naletel na velik odpor niti v Avstriji, niti na Madžarskem.

Toda kadar gre za tako občutljivo točko srednje Evrope, se ne sme gledati samo na reakcijo v notranjosti dotične države, marveč je še mnogo važnejša

reakcija v zunanjem svetu.

Madžarska se ni obvezala samo napram Italiji, marveč po propadlem Karlovem puču l. 1921 tudi napram Franciji in Mali antanti, da ne bo nikdar dopustila povratka Habsburžanov. V politiki se morajo vpoštevati vse možnosti in tudi najbolj neverjetne. Mednarodna reakcija, ki bi jo izzvala restavracija Habsburžanov, se ne da niti predvideti, a znane so protihabsburške konvencije, ki vežejo države Male antante med seboj in pa celo tudi z Italijo.

Toda recimo, da bi bilo možno to, kar je absurdno. Često se čuje, da bi mogel italijansko-avstrijsko-madžarski blok delovati kot protitež Mali antanti. Ta blok bi potemtakem bil

namomestilo za propadle načrte Italije, ki je hotela prikleniti nase Albanijo, Turčijo in Grčijo. In zares se italijansko-avstrijsko-madžarski blok ne more tolmčiti drugače kakor direktna grožnja Mali antanti. Madžarski revizionizem, ki hoče Hrvaško, Transilvanijo in Slovaško, opirajoč se na Mussolinijevo Italijo, ki zopet smatra, da je jugoslovenska Dalmacija za njo irendentistična zemlja, bi takoj v živo zadel Češkoslovaško, Rumunijo in Jugoslavijo.

Pravijo tudi, da bi povratek Habsburžanov na Dunaj ne pomenil samo konec borbe glede »Anschlusa«, marveč bi bil obenem privlačno sredstvo za južno katoliško Nemčijo. Izjave kardinala Faulhaberja kažejo, da katolicizem in tretje carstvo kljub konkordatu ne moreta živeti v miru.

Katoliški fašizem z naslednikom nekdanjega Apostolskega Veličanstva na čelu bi mnogo bolj ustregel katoliškemu nemštvu nego hitlerizem s protikatoliškimi tendencami. Že iz tega se mora sklepati, da bi se proti avstro-madžarskemu bloku pod protektoratom Italije

Heimwehr utira pot za obnovo monarhije

Knez Starhemberg se že pogaja z Otonom in Zito Habsburško glede njenega povratka v Avstrijo

Budimpešta, 25. februarja. r. Istočasno, ko objavlja avstrijska docela pod vplivom fašistično usmerjenega Heimwehra stoječa vlada demantije o tem, da nihče ne misli na povratek Habsburžanov ter da so neresnične vesti o posetih heimwehrovskih voditeljev pri bivši cesarici Ziti, objavlja organ madžarskega ministrskega predsednika, ki je gotovo dobro informiran, senzacionalne podrobnosti o posetu kneza Starhemberga pri Ziti Habsburški. List uvodoma naglašja, da so

heimwehrovci sedaj zastavili vse svoje sile, da bi se našel primeren način in pot za čimprejšnjo obnovo monarhije in za povratek ob pretratu iz Avstrije izgnane cesarske rodbine. Ker nova avstrijska ustava v tem pogledu ne bo delala več nobenih ovir, se je podal sedaj knez Starhemberg res-

Stališče avstrijskih škofov

V svoji poslanici odobravajo sedanjim režim in pozivajo ljudstvo, da ga podpira — Pospesena klerikalizacija

Dunaj, 25. febr. r. Mnogo komentarjev je izzvala poslanica avstrijskih škofov, ki so jo izdali po večdnevni konferenci in ki jo je včeraj prečital v avstrijskem radiu dunajski nadškof kardinal dr. Innitzer. Avstrijski škofje se v svoji poslanici v celoti izrekajo za politiko sedanjega režima in obžaljuje krvoprelitje minulih dni priporočajo prebivalstvu, naj se odkene politike vlade, ki je tudi v skladu z interesi in intencijami katoliške cerkve.

V poučenih krogih zatrjujejo, da je ta poslanica mnogo večje politične važnosti, kakor pa se da na prvi mah sklepati. Z vsjo gotovostjo se zatrjuje, da je bilo na tej konferenci govora o vseh aktualnih političnih problemih in da je bilo kardinalno vprašanje dnevnega reda vprašanje povratka Habsburžanov. V toplem priporočilu Dollfussovega režima v škofovski po-

Strah pred hitlerjevsko revolucijo v Avstriji

Alarmantne vesti o zbiranju hitlerjevskih jurišnih oddelkov na avstrijski meji — Koncentracija avstrijske vojske

Dunaj, 25. februarja. r. V tukajšnjih novinarskih krogih, zlasti med zastopniki francoskega in angleškega tiska, so vzbudile največjo pozornost vesti, da se zbirajo na avstrijski meji jurišni oddelki narodnih socialistov in da je na Bavarskem zbranih že nad 10.000 članov tako zvane »avstrijske legije«, ki so najmoderneje oboroženi. Dopisnika Reuterjevega urada in United Pressa sta sinoči naglo odpotovala na avstrijsko-bavarsko mejo, da bi se o točnosti teh vesti osebno prepričala.

tako ustvaril drug blok, v katerem bi bila poleg Male antante tudi Nemčija. Zavezništvo Francije in Male antante pa bi propadlo istega dne, ko bi dala Francija svoj pristanek na povratek Habsburžanov. Razpad tega zavezništva bi bila

največja nevarnost za vso Evropo.

Habicht je dal v svojem govoru Dollfussovi vladi 10 dni premirja, ki poteče 1. marca. Nobenega dvoma ni, da bi istega dne, ko bi stopil na avstrijski tla Oton Habsburški, nastala v Avstriji nacionalistična revolucija. Prav tako pa ni nobenega dvoma, da bi mobilizirali tudi drugi, če bi italijanske čete intervenirale, da bi zatrle ta puč. In potem...?

Baš to daje mnogim povod, da žele sčistiti neodvisnost Avstrije za vsako ceno. To pa je danes mnogo težje, kakor bi bilo še pred mesecem dni, kajti v Avstriji so danes uničene vse one sile, ki so tvorile jez in proti hitlerizmu in proti raznobarvnemu fašizmu. Kljub vsemu temu pa je obramba Avstrije mogoča in dovolj bi bilo, da Anglija in Francija svoji izjavi, ki sta jo dali o potrebi ohranitve avstrijske neodvisnosti, dodata samo še to:

Niti »Anschluss«, niti avstrijsko-madžarsko uedinjenje, niti Oton Habsburški!

no na posel, da čim prej izvrši svoje stare načrte.

List predsednika madžarske vlade »Függetlenség« poroča o tajnem sestanku, ki se je te dni vršil med knezom Starhembergom in pretendentom na avstrijski prestol Otonom Habsburškim. Sestala sta se v belgijskem dvorcu Stenoekerzel, kjer stalno biva izgnana avstrijska cesarska rodbina. Starhemberg se je razgovarjal z Otonom o načinu in času povratka Habsburžanov v Avstrijo.

Belgijske oblasti so izvedele za te konference ter so izdale najstrožje ukrepe, da preprečijo vsako rovarjenje Habsburžanov na belgijskih tleh. Zato je že par dni sem dvorec Stenoekerzel najstrožje zastražen in belgijske oblasti so trdno odločene preprečiti vsako akcijo revizionističnega značaja.

slanici vidijo v političnih krogih dokaz, da so se avstrijski škofje v tem pogledu docela zedinili s stališčem vlade.

Kot posebno značilnost smatrajo tudi okolnosti, da se je takoj po objavi škofovske poslanice sestala vlada k seji in na predlog dr. Dollfussa sklenila, da se z največjo naglico rešijo vsa vprašanja, ki so v zvezi z uničenjem socialnodemokratske stranke. Na tej seji je bilo tudi sklenjeno, da se zapro v koncentracijska taborišča tudi vsi oni voditelji in funkcionarji socialnodemokratskih organizacij in ustanov, ki si jim sicer ne da dokazati nobeno kaznivno dejanje. Veliko vznemirjenje v vladnih krogih pa so izzvale vesti, da namerava v bližnjih dneh posetiti večje število uglednih socialističnih voditeljev Dunaj in razna druga avstrijska mesta, da se osebno prepričajo o položaju in o vzrokih, ki so dovedli do znanih dogodkov.

Tudi z Dunaja so bili poslani močni oddelki Heimwehra na bavarsko mejo za ojačanje obojne straže, ki jo tvorijo heimwehrovski oddelki iz obojnih pokrajin. Zatrjuje se, da so narodni socialisti pripravili takoj vkorakati v Avstrijo, čim bi sedanji režim pristal na povratek Habsburžanov. V vladnih krogih te vesti demantirajo in se sklicujejo tudi na silne demantije berlinske vlade, vendar pa je vsa dunajska javnost prepričana, da so vesti o pripravah narodnih socialistov točne.

Tajna pogajanja Dollfussa?

V zvezi s tem se zatrjuje v dobro poučenih krogih, da se vrše med Dollfussovo vlado in narodnimi socialisti tajna pogajanja, ki so baje že v mnogih točkah uspeša. Narodni socialisti so pripravili mnogo popustiti v svojih zahtevah, če se avstrijska vlada obveže, da ne bo pristala na italijanske načrte ter se boji nasloniti na politiko Nemčije. Iz teh krogov se tudi zatrjuje, da je avstrijska vlada sedaj bolj ko kdaj

Odgovor Nemčije: zblížanje z Malo antanto

Nemci so začeli priznavati važnost in moč Male antante in bodo pri njej iskali podpore proti italijanskim načrtom

Berlin, 25. febr. r. Dejstvo, da se je italijanski državni podtajnik Suvich na svojem povratku iz Budimpešte ustavil na Dunaju, daje tukajšnjim vodilnim krogom mnogo misliti in vse bolj se nagibajo k naziranjju, da se je v Budimpešti vendarle nekaj skuhalo, čeprav za enkrat še ni točno znano, kaj je bilo sklenjeno. Uradni komunikaciji govore samo o pogobitvi medsebojnega prijateljstva, toda v tukajšnjih krogih so prepričani, da je šlo za mnogo več. V zvezi s heimwehrovsko akcijo za povratek Habsburžanov so začeli v berlinskih krogih vse drugače gledati na avstrijski in podunavski problem kakor doslej. Trditve italijanskega tiska, da služi vsa akcija zgolj pomirjenju Evrope, smatra nemški tisk za največjo ironijo.

Pred vsem smatrajo, da hoče Mussolini za vsako ceno preprečiti pomirjenje med narodnim socializmom in dunajskim režimom, če

poprej pripravljena skleniti kompromis, ker se zaveda, da bi nova državljanska vojna, izzvana a strani narodnih socialistov, za njo končala porazno. Tudi Dollfuss ne zaupa preveč Heimwehru, ker se je ta organizacija v borbi z marksisti izkazala za zelo šibko in nezanesljivo. Ze bližnji dnevi bodo pozakali, v kolikoli so te informacije točne. Da pa se vrše tajna pogajanja, tega vladni krogi ne zanikajo.

Dunaj, 25. febr. r. Danes se je izvedelo, da je vlada z vsjo naglico koncentrirala na Solnograškem v bližini bavarske meje poleg številnih heimwehrovskih oddelkov še 5000 mož redne vojske z vso vojno opremo.

treba tudi za ceno povratka Habsburžanov, ki pa bi bili tako navezani na oba Rima, da bi morali plačati izključno v italijanskih vodah. Naglico, s katero je Suvich odpotoval iz Budimpešte na Dunaj, tolmčijo tako, da hoče Mussolini dokončati svojo akcijo še pred iztekom političnega premirja, ki ga je dal Habicht dr. Dollfussu. Čeprav so v uradnih krogih skrajno rezervirani, se vidi po pisavi informiranega nemškega tiska, da Nemčija ne misli prekrizanih rok gledati na akcijo Rima, marveč da bo s svoje strani pokrenila drugo akcijo ter iskala predvsem tešnjeje stikov z Malo antanto, ki jo smatrajo v berlinskih krogih po sklenitvi balkanskega pakta za veselo prvega reda, brez pristaneka katere smatrajo v Berlinu vsako izpremembo statusa v Srednji Evropi za nemogočo.

Minister dr. Albert Kramer med ljubljanskimi volilci

Lepa shoda taborskega okrožja in barjanske organizacije JNS — Velike ovacije ministru Kramerju

Ljubljana, 25. februarja. Kakor že par zaporednih nedelj, je ljubljanski poslanec, minister dr. Kramer, tudi včerajšnjo soboto in današnjo nedeljo porabil, da pride v čim tesnejše stike s svojimi volilci. Sprejel je zopet nebroj ljudi, deputacij in posameznikov, se udeležil treh konferenc, pri tem pa podal dolga poročila na dveh političnih zborovanjih, sklicanih nalašč radi tega. Sinoči je sklicalo zborovanje taborskega okrožja JNS, ki združuje štiri krajevne organizacije iz vzhodnih ljubljanskih okrajev, danes pa krajevna organizacija na Barju, ki spada med najmočnejše na ozemlju ljubljanske občine. Oba shoda sta bila naravnost sijajno obiskana. Zborovalci so privedli na obeh zborovanjih svojemu popularnemu poslancu in nacionalnemu voditelju prisrčne ovacije in s pažljivostjo poslušali njegovo stvarno, vsake demagogije in neiskrenosti prosto poročilo.

Sestanek taborskega okrožja je bil v steklenem salonu kolodvorske restavracije. Otvoril ga je predsednik okrožja g. dr. Pavel Pestotnik, ki je toplo pozdravil vse zborovalce, ki so napolnili veliko verando do zadnjega kotička in tudi vse stranske prostore. Iskreno je pozdravil zlasti poslanca in ministra dr. Kramerja ter orisal njegove zasluge in veliko delo, ki ga je že izvršil in ga še vrši ne samo v korist Ljubljane, marveč vse dravske banovine in vse države. Njegovim besedam so zborovalci navdušeno pritrjevali.

Minister dr. Kramer je v skoraj dvehurnem govoru obširno poročal o vseh notranje-političnih in zunanje-političnih problemih ter podrobno obravnaval gospodarske in socialne probleme, ki danes zanimajo najširše ljudske sloje. Njegovo poročilo so zborovalci ponovno prekinjali z navdušenim pritrjevanjem ter mu ob koncu izrazili svoje priznanje in zahvalo s toplim dolgotrajnim aplavzom. Nato je g. minister dr. Kramer sprejemal člane taborskega okrožja in beležil njihove želje, ki so mu jih iznašali posamezniki ali deputacije. Po odhodu dr. Kramerja, ki so mu zborovalci ponovno privedli velike ovacije, se je sestane nadaljeval še celo uro. Sprejeta je bila resolucija, ki pojasnjuje stališče članov vprašano okrožja JNS o raznih aktualnih vprašanjih. Zborovanja so se med drugimi udeležili tudi direktor državnih železnic v Ljubljani g. Josip Cugmus, občinski svetnik g. Uršas ter mnogi drugi odlični predstavniki krajevnih organizacij JNS v področju taborskega okrožja.

Danes popoldne pa je bil v okusni dvorani Gasilskega doma na Barju shod, ki ga je sklicala barjanska organizacija JNS. Tudi tu je bila dvorana nabita mož in fantov z Barja, ki je že od nekdaj trdna nacionalna trdnjava. Zborovanje je otvoril in vodil predsednik g. Verbinč, ki je med velikim odobravanjem toplo pozdravil ministra Kramerja. Zborovalci so pozorno poslušali in se mu zahvalili s prisrčnimi ovacijami. Podpredsednik organizacije g. Zitnik se je g. ministru iskreno zahvalil v imenu Barjanov za sočustvanje in za izdatno dejansko pomoč, ki ju je izkazal ob jesenski poplavni kata-

strofi; obenem ga je zagotovil, da mu Barjani brezpogojno zaupajo in da lahko na nje računa vedno in v vsakem slučaju. Ko je g. minister dal še pojasnila na nekatera vprašanja zborovalcev, je tudi tu sprejel več deputacij in posameznikov, v mraku pa se je vrnil v mesto. Zvečer se je moral zopet odpeljati v Beograd.

Občni zbor bežigrajske organizacije

Bežigrajski okraj je v soboto zvečer ponovno dokazal, da je v taboru JNS. Občni zbor te marljive krajevne organizacije se je vršil v gostilni Fortuna, katere prostori so bili pa premajhni za takšno množico. Prišlo je nad 120 zborovalcev in zanimivo je, da so večino tvorili skoraj sami delavci. Po referatu predsednika gosp. Danila Šaplje in drugih funkcionarjev je bilo sprejetih več resolucij, ki bodo predložene sreski organizaciji JNS. Predsednik je opravil ministra dr. Kramerja, ki je bil zadržan, ker se je istočasno vršil sestanek organizacij taborskega okrožja JNS v kolodvorski restavraciji. Pri volitvah je bil zopet izvoljen ves stari odbor s predsednikom g. Šapljom na čelu, k sodelovanju je bilo pa pritegnjenih tudi več mlajših moči.

Zahvala belgijske vlade

Beograd, 25. febr. p. Belgijski poslanik na našem dvoru je sinoči posetil predsednika ministrskega sveta g. Nikolo Uzunovića, v njegovem kabinetu ter se mu v imenu belgijske vlade zahvalil za sožalne izraze jugoslovenske vlade, jugoslovenske vojske in celokupnega jugoslovenskega naroda ob priliki smrti belgijskega kralja Alberta.

Novinarski jubilej

Sofija, 25. febr. AA. Bolgarska agencija poroča: Danes je praznovan glavni urednik neodvisnega »Utra« in sedanjí predsednik sofijskega novinarskega društva g. Tanev 25-letnico svojega novinarskega dela. Proslavi so prisostvovali med drugimi tudi odposlanec kralja, delegati vlade in mnoge druge ugledne osebnosti ter zastopniki bolgarskih in tujih listov. Bilo je več prigodnih nagovorov in čestitk. Drevi privede novinarji slavljencu na čast banket.

Preosnova rumunske vlade

Bukarešta, 25. febr. r. Danes je bila izvršena že več dni napovedana rekonstrukcija vlade. Iz vlade sta izstopila dosedanji minister za delo Konstantin Dimitriu in kmetijski minister Cipreanu. Za kmetijskega ministra je imenovan dosedanji trgovinski minister Sasu. Ministrstvo za delo pa je revzel bivši župan v Bukarešti dr. Kostinescu. Za ministra brez portfelja je imenovan liberalni politik Xeni. Vsi trije novi ministri spadajo med intimne sodelavce pokojnega ministrskega predsednika Duca.

Manifestacija za gradbo zasavske ceste

Na velikem zboru v Zidanem mostu so obravnavali vse podrobnosti

Zidani most, 25. februarja. Skrbno pripravljene sestanke interesov za zgraditev zasavske ceste, ki ga je sklicala za danes marljiva sreska organizacija JNS v Litiji, je pokazal, kako je nujna in pereča zgraditev te prepotrebne prometne žile. Poleg predstavnikov javnega življenja ne samo iz najožjega zasavskega okoliša je bila po članih narodnega predstavnstva zastopana vsa naša banovina.

Po 9. uri je pozdravil litijski župan g. Lajovic Franc v Juvancičevem hotelu zbrane zborovalce: senatorja dr. Ravniharja in dr. Janka Rajarja, narodnega poslanca g. Alojzija Drmelja, banske svetnike g. Gvidona Birollo iz Zagorja, g. Josipa Ravnikarja iz Radeč, g. Krulca iz Brezice in župana dr. Roša iz Laškega, sreskega načelnika g. Kosija Antona iz Laškega, projektanta g. inž. Josipa Pavlina ter zastopnika inženjerjev in arhitektov iz Ljubljane g. inž. Leskoviška in inž. Dimnika. Zlasti številno so bili zastopani predstavniki našega Zasavja: župani g. Kokalj Franc iz Kresnice, Čertanc Fortunat iz Vač, Strman iz Smartna, Drnovec iz Zagorja, šolski upravitelj g. Gostiša iz Lok, Roš iz Trbovelj, Polanc iz Radeč, nadalje predsedniki sreskih in krajevnih organizacij JNS iz vseh zasavskih edinic: g. Turk in Kunstler iz Litije, Mrnuh iz Zagorja, Lovše iz Kresnice, Pleskovič in Štruc iz Trbovelj, šolski nadzornik Ljudevit Potočnik iz Laškega, Nace Fincinger iz Poljsnika, Trepenčnik iz Radeč. Sestanku pa so prisostvovali tudi drugi številni zastopniki cestnih odborov in drugih organizacij, ki so zainteresirani na zgraditvi nove ceste.

Župan Lajovic je poudaril namen sestanka ter podčrtal tudi vzroke, ki so vodili predstavnike JNS k akciji za zgraditev ceste. Na JNS leži vsa upravna odgovornost naše države, ona se zaveda dolžnosti nasproti narodu in državi. Za velk okoliš naše banovine je zasavska ce-

sta življenskega pomena. To uvidevajo tudi mnogi činitelji. Omenili je simpatično gesto županske zveze, ki je že sklenila, da se ves državni gradbeni sklad votira za zgraditev zasavske ceste. Zatem je sklicatelj predčital še mnoge opustilne brzojavke in dopise, v teku zboru je dodelala tudi brzojavka ministra dr. Alberta Kramerja. Nato je bil za predsednika zboru izvoljen senator dr. Rajer.

Tehnično poročilo

Je podal projektanta trase g. inž. Josip Pavlina, ki je v enournem referatu na podlagi načrtov in skic temeljito seznanil vse z zgodovino zasavskih potov, že v najstarejših časih, predavanje pa je zaključil z opisom nove ceste.

Cestna proga od Laz do Radeč, ki bi bila novogradnja na trasi od Ljubljane do Zagreba, bi bila dolga okrog 43 km. Zasnovana je kot glavna avtomobilska cesta, ki bo potekala vseskozi na desnem bregu Save. Cela novogradnja od Laz do Radeč bi veljala okroglo 65 milijonov dinarjev. Del od Litije do Radeč, ki je najnovejši, pa okroglo 40 milijonov Din.

Splošna karakteristika nove ceste bi bila naslednja: Nezahtevan vzpon (maksimalno do 4%) zaradi primerne izrabe naravnih teras, ugodne krivine (splošno ne pod 125 m minimalnega radija), ki odgovarjajo predpisom za avtomobilske ceste v državah zapadne Evrope. Cestni stroj bo zadoščal vsem modernim zahtevam glavne ceste, predvideni so varnostni ukrepi proti povodnji in plazovom, cesta se izogne geološko nevarnemu terenu. Promet bi bil neoviran po železniških prehodih, cesta je izpeljana mimo naselbin in ne skoz njeh, z dovoznimi cestami pa bo zvezana z vsemi prehodi čez Savo in zlasti s kolodvorji. Glede premikanja zemeljskih mas se je dosegla najboljša ekonomija.

V socialnem pogledu bo nova cesta pri-

nesla velike koristi vsemu Zasavju, ker bo v teku gradnje (približno dve do tri leta) zaposlenih povprečno 1500 delavcev. Zanimive podrobnosti o celotnem projektu bomo še objavili.

Razprava

Narodni poslanec Alojzij Drmelj je podal referat, ki je enodušno izraz vseh poslancev iz dravske banovine. V uvodu navaja, da so že več let pred svetovno vojno smatrali one občine, ki so zainteresirane na zgraditvi te ceste, zadevo za najvažnejši in najtežnji problem. Značaj te ceste je postal po zedinjenju še mnogo večji. Ni velike važnosti samo za zainteresirane občine, temveč je vitalnega interesa za vsa državo. Že nekaj let se o tej gradnji razpravlja v naši javnosti. Izvršena so tudi že pripravljaina dela z izdelavo načrta prvotne ceste. V nadaljnjem je gosp. poslanec opisal vse prizadevanje predstavnikov zainteresiranih krajev in narodnih poslancev dravske banovine, da se na pristojnih mestih doseže potrebno zanimanje in pomoč.

V primernih govorih so nato izrekli še nekatere tehtne misli g.: banovinski svetnik Birolla, radeški župan Polanc, senator dr. Ravnihar, župan Lajovic in g. Turk iz Litije, župan dr. Roš iz Laškega in inž. Dimnik. Zlasti je g. Lajovic poudaril: »Postavili bomo rok, da se začne načrt realizirati; v nasprotnem bomo odložili svoje javne funkcije!«

Zatem so govorili še razni zastopniki iz posameznih občin, ki so iznesli svoje predloge in težnje. Poseben odbor pa je sestavil resolucije, ki so bile soglasno sprejete. Konferenca je izvolila akcijski odbor, ki bo izvedel celotno zasavo. Ob zaključku so bili odposlani brzojavni pozdravi s prošnjo za pomoč pri akciji g.: predsedniku vlade Uzunoviču, ministru dr. Kramerju, gradbenemu ministru dr. Srkulju in finančnemu ministru dr. Gjorgjeviču in banu dr. Marušiču. —

se invalidski zakon iz l. 1929. dopolni v smislu predlogov Zdrženja vojnih invalidov; 2. da se strogo izvajajo predpisi invalidskega zakona iz leta 1929., predvsem §§ 24, 26 in 27, ki predvidevajo določbe v pogledu nameščanja vojnih invalidov in vdov ter njihovo predpravo pri podeljevanju tajiob; 3. državnim protezi delavci v Ljubljani naj se zagotovi proračun za 1934-35 vsaj v višini lanskega prora-

čuna, v nasprotnem primeru bodo ogrožene pravice vojnih invalidov v pogledu ortopedičnih pripomočkov; 4. da bo mogoče strogo izvajati § 27. invalidskega zakona in določila monopolnega zakona, naj se izda pravilnik k monopolnemu zakonu; 5. pospeši naj se prevedba vseh invalidov in vdov po invalidskem zakonu iz leta 1929.

Akademsko društvo „Jugoslavija“ ob svoji 25-letnici

Ni samo slučaj, da jugoslovenska nacionalna omladina v Brnu praznuje 25-letnico ADJ v okviru Masarykovih proslav. Dve činjenici sta, ki povzdigujejo samozavest brnskih Jugoslovenov, da so ponosi na svoje akademsko društvo. Ena izmed teh činjenic je, da se je g. prezident Masaryk že pred vojno zanimal za A. D. »Jugoslavija« v toliki meri, da se mu je že tedaj hvalno članstvo v letu 1911. oddolžilo s tem, da ga je imenovalo za častnega člana, kar je danes društvu v čast in ponos. In še sedaj se sivi češkoslovaški prezident ob vsaki priliki zanima za jugoslovenske visokošolce v Brnu; najbolj pa jim je izkazal svojo naklonjenost s tem, da je skupno z Nj. Vel. kraljem Aleksandrom prevzel protektorat nad proslavami ob 25-letnici društvenega delovanja, to je nad slavnostno skupščino v avli češke tehnike in nad reprezentančnim koncertom-plešom, ki se bo vršil v najelitnejši brnski dvorani na rojstni dan čl. predsednika, 7. marca.

Akademsko društvo »Jugoslavija« je bilo ustanovljeno na dan sv. Cirila in Metoda v letu 1909., torej kmalu po aneksiji Bosne in Hercegovine, ko je nemstvo že videlo uresničevanje svojih »Drang nach Osten« in »Brücke zur Adria«. Skupina dalmatinskih omladinov, izklesana v čistem jugoslovenstvu že iz borbe proti tujemu elementu na svoji rodni zemlji, je v ambientu mladočeškega, skrajno protigermanskega duha imela dovolj poguma ter nadelala svoje- mu društvu ime »Jugoslavija«. In to je druga izmed obeh činjenic našega pomena, zakaj društvo je prvo izmed akademskih, ki nosi tako visoko in za tedanje razmere naravnost veleizdajniško ime. Poizkus ruskega poslanika v Beogradu, Hartwiga, po organiziranju balkanskih držav v eno zvezo, je našel odziv pri ustanovitvi društva, ki so sprejeli v svojo sredo tudi Bolgare. Ta omladina je rešila tedaj problem zastave tako, da je pridejala današnjim jugoslovenskim barvam še zeleno. S takimi trakovici je tedaj mlada »Jugoslavija« javno nastopala. Seveda je brnski policiji bilo ime »Jugoslavija« zelo sumljivo in šele na intervencijo velikega prijatelja Jugoslovenov, pokojnega inž. M. Ursinyja, ki je v moči dekana češke tehnike dal jamstvo za zakonito delovanje snujočega se društva, je policija društvo dovolila. Program društva je podan že v samem naslovu: zedinjenje južnih Slovanov in verska toleranca. Z izključitvijo Bolgarov po drugi balkanski vojni pa si je društvo osvojilo program, ki ga ima še danes. Društvo je postalo kmalu znano po svoji delavnosti, posebno ko se je v društvu pojavil omladinec Vuletič, tedaj gotovo najmarkantnejša osebnost med brnskimi visokošolci. Po njegovi zaslugi se je osnoval panslovanški krožek, ki pa se ni mogel nikoli razviti zaradi hudih sporov med Čehi in Poljaki v pogledu Těšinska. Sodelovanje s češkimi društvi je bilo že od prvega početka zelo živahno in društvo je privedlo dva velika koncerta in prid češkemu podpornemu društvu »Hlavka«. Svojo jugoslovensko idejo pa je javno manifestiralo z veliko proslavo 100-letnice buditelja ilirskega pokreta Lj. Gaja. Čuvajeva okrutna pest in s člani srbsko-hrvatske koalicije napolinjene ječe so zbudile reakcijo tudi med člani A. D. »Jugoslavije«. Organizirali so velika protestna zborovanja, katerim se je pridružila tudi vsa brnska slovanško orientirana omladina, in katera so prešla v izraz manifestacije za kraljevino Srbijo. Društvo je bilo v stalni tajni korespondenci z beograjskima društvi »Narodna obrana« in »Ujedinjenje ili smrt«. Posebno pozornost pa je posvetilo mali hrvatski manjšini v južni Moravi in ji pomagalo v borbi proti prodiranju germanstva iz sosednjih okoliških vasi.

Pod Vuletičevim vodstvom se člani vedno bolj utrjujejo v jugoslovenski ideji in uspeh se pokaže v svetovni vojni, ko so oni člani društva, katerim je bila dana prilika, dali izraza svoji jugoslovenski ideji s prestopom med dobrovoljce srbske armade in zaveznikiških čet. A tudi oni, ki so ostali v zaledju, so aktivno sodelovali pri ustvarjanju jugoslovenske države. Vuletič je bil v uredništvu »Pokreta«, dokler ni avstrijska vlada lista prepovedala. Društveno delo je oživilo takoj prva leta po svetovni vojni. Število jugoslovenskih visokošolcev je naraslo na veliko število 300. Društvo je posvetilo sedaj največjo pažnjo gospodarski strani. Ustanovilo je Jugsl. podpor. akademsko društvo in Jugoslovensko menzo. Temeljni kamen J. A. P. D. je dal pokojni jugoslovenski častni konzul Mač Visković, ki je novemu društvu poklonil 20 tisoč Kč. Po padcu dinarja je število članstva padlo zopet na 50, okoli katerega se še danes giblje, menza se je razšla, a J. A. P. D. se je spojilo z »Jugoslavijo«.

Stiki s češkimi društvi so ostali vedno čili. Na pobudo Slovenske sekcije »Jugoslavije« so prijatelji našega naroda ustanovili v letu 1922. Češkoslovaško jugoslovensko ligo, kateri je predsednik v prvem deceniju aglini častni član dru-

štva g. prof. inž. V. Hlavinka. S CJ ligo je društvo poslej imelo vse večje pridružitve. Posebno popularnost si je društvo pridobilo v zadnjem času z vsakotjedenskim čajankami, katere ima skupaj z bolgarskimi agrarnimi akademiki.

Zlasti je živahno delovanje v društvu samem. Gospodarsko politična sekcija je imela doslej serijo predavanj. Med predavatelji dobimo tudi izven države znana imena, kakor so: dr. Karel Engliš, dr. Mihajlo Rostohar, inž. Hlavinka, dr. Stransky, dr. Absolon in drugi. V tukajšnji javnosti je posebno poznan društveni pevski zbor. Priredil je s turistično sekcijo že nekaj turnej po Češki in Moravski; posebno uspešna je pa bila ona po Slovaški, kjer je prvič nastopil jugoslovenski pevski zbor. Mnogim tem nastopom se je pridružil tudi društveni tamburaški zbor.

Predaleč bi prišli, ako bi hoteli opisati tudi le v grobih obrisih celotno društveno delovanje. Naj zadoštuje, če samo omenimo, da bo brošura, ki jo društvo izda ob svoji 25-letnici, štela preko 140 strani, pač krasen dokaz vztrajnega dela. Upam, da bodo dobili čitatelji »Jutra« v teh medlih črtah vsaj približen pojim o važnem jubileju jugoslovenskega pokreta in da se bodo veselili z nami vrod vsakega nadaljnega uspeha A. D. »Jugoslavije«. D. I.

Razstava o razvoju in stanju socialnega zavarovanja

Celje, 25. februarja. Dopoldne je bila v dvorani Obrtniškega doma svečano otvorena razstava o razvoju in stanju socialnega zavarovanja, ki jo je priredil OUZD v Ljubljani. Otvoritve so se udeležili predstavniki oblasti in uradov, celjske mestne in okoliške občine, obrtniških organizacij, zastopniki delodajalskih in delavskih organizacij, mnogi obrtniki, pomočniki, vajenci in delavci ter zastopniki OUZD. V imenu predsedstva OUZD je g. Josip Rebec iz Ljubljane iskreno pozdravil udeležence. Namestnik predsednika OUZD dr. Mirko Kuhelj je orisal socialno-politični, etični in gospodarski pomen OUZD. Celjski župan dr. Alojzij Gorican je zlasti poudarjal pomen OUZD za Celje, ker opravlja ta institucija veliko delo socialnega skrbitva. Gimnazijski direktor Fran Mravljak je v imenu sreske organizacije JNS čestital k desetletnici obstoja OUZD in izjavil, da bo stranka, zvesta svojemu socialnemu programu, povsod, zlasti pa v celjskem srezu skušala odpraviti težkoče, ki ovirajo delo OUZD. G. Mravljak je nato podčrtal važnost te razstave za šolsko mladino, ki si jo bo v prihodnjih dneh ogledala. Sledil je ogled obsežne in zelo zanimive razstave, ki se nanaša v veliki meri tudi na okoliš celjske ekspozičture. O razstavi bomo še poročali. Razstava bo do prih. nedelje odprta dnevno od 10. do 16. ure.

Joško Božič umrl

Ljubljana, 25. februarja. Davi ob 11. je umrl v splošni bolnici po dolgotrajnem trpljenju g. Joško Božič, višji uradnik direkcije državnih železnic, star 53 let. Povsod priljubljeni pokojnik je mnogo delal v raznih društvih, zlasti pa kot organizator in načelnik železničarske sekcije Jadranske straže. Služboval je med drugim v Trstu, na Jesenicah, v Podnartu, na Bledu, v Bjelovaru, Brodu na Savi ter je bil nazadnje dodeljen kot referent železniški direkciji. Bil je tudi rezervni kapetan in večkrat odkliovčan. Zapuščila mu je bila velika družina s štiritmi nepreskrbljenimi otroki. Pogreb bo v torek; ura pogreba bo objavljena jutri v posmrtnem ožnanilu.

Gostilničarski tečaj na Vrhniki zaključen

Vrhnika, 24. februarja. Na Vrhniki je bil danes zaključen šestdnevni gostilničarski tečaj. Predavali so o serviranju in o splošnih potrebah hotelske in gostilničarske stroke g. Klasek, o higieni in zdravstvu dr. Zupan, o življenjstvu pa veterinar g. Grom. Udeležencev je bilo 35. Ob zaključku tečaja je bila prirejena zakuska, ki so se udeležili sreski načelnik za ljubljansko okolico Žnidarčič, predsednik zveze gostilničarskih zadrug g. Ciril Majcen, vrhniški župan mg. pharm. g. Hočevar, in drugi zastopniki oblasti.

Predsednik zveze gostilničarskih zadrug g. Ciril Majcen je pozdravil vse prisotne, nakar so govorili o nalogah gostilničarskega stanu tudi sreski načelnik Žnidarčič, župan Hočevar in dr. Zupan, ki so vsi poudarjali nujno potrebo, da b' se slični tečaji prirejali v bodoče za daljšo dobo, zlasti pa, da bi jih merodajni faktorji podpirali s potrebnimi subvencijami, ker je izobrazba našega gostilničarstva velikega pomena za razvoj tujskega prometa in obenem za povzdigo našega narodnega gospodarstva. Čeprav je bil tečaj kratek, je dosegel razveseljiv uspeh. Po večini so se ga udeležili samo hčerke in sinovi gostilničarjev, ki so s posebnim zanimanjem sledili predavanjem. Bilo je sklenjeno, da se bo v prvi ugodni priliki priredil daljši tečaj. K dobremu uspehu sedanjega tečaja je treba predvsem čestitati združenju gostilničarskih zadrug na Vrhniki, ki ga vodi aglini načelnik Brenčič, prav tako pa se mora izreči priznanje tudi zastopnikom oblasti, ki so izjavili pripravljenost, da bodo tudi v bodoče podpirali take tečaje.

Zasebni uradniki za svoje pravice

Zahteve glede pokojninskega in bolniškega zavarovanja

Ljubljana, 25. februarja.

V soboto zvečer je ljubljanska podružnica Zveze bančnih, zavarovalnih, trgovskih in industrijskih uradnikov Jugoslavije stopila v trinajsto leto svojega delovanja. XII. občni zbor se je vršil v veliki dvorani OUZD, otvoril ga je predsednik podružnice g. Vladimir Vrančič. Pozdravil je vse navzoče, posebno toplo pa banskega svetnika g. Ivana Tavčarja kot zastopnika Delavske zbornice, poddirektorja Pokojninskega zavoda dr. Vrančiča, predsednika Trgovskega bolniškega in podporna društva dr. Plesa, dalje g. Kljinarja kot zastopnika bolniških zavarovalcev — višji razred, in dr. Kostla kot zastopnika Zveze privatnih nameščencev. Svojo zahvalo je izrekel tudi tisku, naposled pa pozdravil še zastopnika Društva absolventov trgovske akademije g. Lapa-jnetta in zastopnika društva absolventov trgovskih šol g. Žiberno. S pieteto se je spominjal med letom umrlega tovariša in člana Vladimirja Janovskega, čigar spomin so navzoči primerno počastili.

Pred prehodom na dnevni red je podal predsednik kratko sliko delovanja organizacije. V današnjih razmerah je potrebno, da se članstvo še bolj oklene organizacije in zaveda njenega pomena. Potrebno je, da graja današnja piclo udeležbo na občnem zboru, kar je dokaz pomanjkanja čuta so-lidarnosti in smisla za organizacijsko delo. V ostalem je treba priznati, da organizacija vidno napreduje, število članstva narasta. Odbor je storil vse, kar je bilo v danih razmerah mogoče.

Pregledno tajniško poročilo je podal tajnik g. Patik. Položaj nameščencev se v preteklem poslovnem letu ni mnogo spremenil in vse tudi kaže, da se bistveno ne bo izboljšal. Kratko je tajnik orisal interno poslovanje odbora, se dotaknil volitev v Delavsko zbornico, kjer je podružnica z Zvezo privatnih nameščencev kandidirala na stanovski listi nacionalnih nameščencev. Izvoljen je bil tovariš Vrančič. Pri volitvah v Pokojninski zavod je pa prišlo do kompromisa v upravni odbor PZ je bil tudi izvoljen predsednik Vrančič, ki je obenem odbornik Bolniške blagajne Trgovskega bolniškega in podporna društva. S tem je izpolnjen del programa, v katerem smo si stavili naloge, da dobimo primerna zastopstva v navedenih institucijah.

Glede internega dela upravnega odbora je treba omeniti med drugim, da je organizacija intervenirala v nekaterih važnih stanovskih zadevah in dosegla lepe uspehe, zlasti v vprašanju redukcije bančnih uradnikov, sporočila je svoje stališče glede razširjenja pokojninskega zavarovanja privatnih nameščencev centralni upravi v Zagreb, protestirala proti nameravani centralizaciji bolniških blagajn itd. V dravski banovini je zavarovanih pri blagajni Trgovskega bolniškega in podporna društva nad 6500, a pri društvu za višje zavarovanje nad 3500 članov.

Mariborski pododbor, ki je najvzornješe organiziran, je proslavil 10-letnico svojega obstoja, k čemur mu je upravni odbor brzojavno čestital. Tajnik je nato še poročal o raznih drugih delih in nalogah organizacije ter zaključil, da je bilo njeno delo resno in stvarno, vedno za dobrobit članov.

Vzorno sestavljeno poročilo je podal tudi blagajnik g. Stropnik, nakar je bila odboru podana razrešnica. K besedi se je oglašil banski svetnik g. Tavčar, ki je pozdravil zborovalce v imenu Delavske zbornice in se dotaknil raznih stanovskih problemov. Zagotovil je navzočim vsi pomoč Delavske zbornice. Za trgovsko bolniško blagajno je govoril dr. Ples, ki je podčrtal pomen bolniškega zavarovanja. Njegovim izjavam se je pridružil še g. Kljinar. Naposled je povzel besedo dr. Vrančič v imenu Pokojninskega zavoda in izčrpno pojasnil vse koristi in prednosti zavarovanja pri PZ.

Soglasno so bile sprejete naslednje resolucije:

Ministrskemu svetu v Beogradu: a) glede pokojninskega zavarovanja:

Zahtevamo razširjenje pokojninskega zavarovanja privatnih nameščencev na vsa država v okviru ločenih pokojninskih zavodov v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu. Če splošno razširjenje, veljavno za vse stroke privatnega nameščentva, zaenkrat ne bi bilo možno, naj se razširi zakon do nadaljnjega vsaj za nekatere vrste in stroke privatnega nameščentva, pri čemer naj se upoštevajo v prvi vrsti one stroke, ki tvorijo kompaktnije in večje enote;

b) glede uredbe o znižanju režij denarnih zavodov pod zaščito: Vse določbe uredbe, ki predstavljajo nevarnost, da se bodo izrabljale v preveliko in neupravičljivo škodo nameščentva teh zavodov, naj se iz uredbe izločijo. V ta namen zahtevamo: I. da se uvede tudi za denarne zavode pod zaščito razsodišče, ki bo v sporih odločalo o znižanju režij, kakor je to predvideno za ostala gospodarska podjetja; II. da se v komisijo, ki bo v posameznem zavodu izvršila pregled, imenuje tudi zastopnik lokalne podružnice saveza BOTIC; III. da se ustanovi minimum, pod katerim se plače ne smejo zniževati, in sicer 2000 Din za samce in 3000 Din za poročenke; IV. da se ustanovi kot minimum pokojnine 1000 Din za samce in 1500 Din za poročenke; V. da se posebni fond, ki služijo za pokrivanje pokojnin, po vseh takih zavodih v zadostni meri dotirajo ali iz rezervnih fondov ali iz ostalih sredstev zavoda; VI. da se za spore v pokojninskih

vprašanih ustanov pristojnost zgoraj omenjenih razsodišč;

c) glede pospešenega obravnavanja tožb, ki se tičejo tarifnih sporov:

Ker grešijo delodajalci na račun tarifnih pogodb večkrat v prepričanju, da delojemalec ne bo imel sredstev za dolgotrajne tožbe preko vseh instanc, zahtevamo, da se tožbeni postopek v sličnih pravih kar najbolj pospeši ter se odredi rok, v teku katerega morajo biti slične tožbe pri posamezni instanci rešene. Rok ne sme biti daljši od treh mesecev;

d) glede omejitve brezposelnosti: I. odpravi naj se dvojno zaslužkarstvo posameznika; II. zaposlitve iznozemec naj se omeje na neobhodno potrebni minimum ter naj se skrbri za določbe, ki bodo iznozemec prisilile, da izuče domače osebe; III. skrajša naj se delovni čas po vseh uradih na 36 ur tedensko, po ostalih podjetjih na 40 ur tedensko; IV. uvede naj se obvezno zavarovanje zoper brezposelnost.

Centralni upravi združenja v Zagrebu je bila odposlana naslednja resolucija: a) glede bolniškega zavarovanja:

Forsiranje centralizirane nameščenske bolniške blagajne naj se odstavi z dnevnega reda, skrbri se naj za teritorialno opredelitev dosedanjih nameščenskih blagajn in za njih večjo samostojnost, zboljšajo naj se medsebojni odnosi posameznih blagajn. Določba privatnega društva »Merkur«, da sme biti član bolniške blagajne »Merkur« le oni, ki je član privatnega društva »Merkur«, naj se odpravi;

b) glede učenjstva naše zveze v II. internacionali:

Glede na različno strukturo članstva našega saveza po posameznih banovinah naj se iz druge internacionalne, katere člani smo od leta 1929, izstopi. Na vsak način pa zahtevamo, da se ravno na različno strukturo po posameznih banovinah dá članstvo vsake podružnice možnost, da nastopa v skladu s prepričanjem, katerega zastopa večina članstva dotične podružnice. V upravo so bili v glavnem izvoljeni dosedajni funkcionarji z g. Vladimrom Vrančičem na čelu.

Invalidi so zborovali

Zanimiva debata o vstopu v organizacijo „Boj“

Ljubljana, 24. februarja. Dopoldne je imela v dvorani OUZD ljubljanska organizacija vojnih invalidov svoje letno zborovanje. Delovno področje društva sega iz mesta daleč v okolico in tako so dvorano v velikem številu napolnili kmečki ljudje in preproste žene iz predmestij in iz okolice, tako da se je socialni značaj organizacije manifestiral že v živi sliki zboru.

Predsednik Mlekuž je v nagovoru navajal težave z zbiranjem prispevkov za podporo invalidov in naglašal potrebo čimbolj strnjene sodelovanja vsega članstva. Odbor je v zaključnih poslovi dobil napravil zlasti veliko število intervencij za doseg pravic po invalidskem zakonu, predvsem za izplačilo invalidnine in za preveščbo po invalidskem zakonu. Tajnik Češnovar je poročal kratko in lapidarno, da šteje krajevna organizacija 613 članov. Od teh jih je na novo pristopilo 14, odstopil 1, umrla pa 2 člana in ena članica. Od članov in članice je rečno plačujočih 270, neredno plačujočih 343. Glede preveščbo po invalidskem zakonu je društvo napravilo obilo intervencij pri invalidskem sodišču. Odbor je imel 19 rednih sej, katere so bile vse sklepne in pri katerih je bil tudi nadzorni odbor polnoštevilno zastopan. Seje so potekle v popolnem soglasju ter se je vedno skušalo ustreči vsem članom in članicam, ugoditi njih najraznovrstnejšim potrebam in zahtevam. Izvršenih je bilo pri raznih oblastvih nešeto intervencij. Tudi v gmotnem oziru se je napravilo kljub skrajno neugodnim časom vse, da se pridobe sredstva za podporo članstvu. Invalidi so izvedli štiri nabiralne akcije, ki so tale 12.462 Din. Nadalje so izvedli še božično nabiralno akcijo, za božič so obdarili 155 članov in članic z moko in slačkorjem v skupnem iznosu 6086 Din. Izrednih podpor je nakazal odbor 42 članom in članicam v znesku 6500 Din. Za zimo je preskrbel odbor od TPD 45 ton gremoga po znižani ceni. Ves

čas poslovanja sedanjega odbora je bila med člani zadovoljiva slova. Poročilo blagajnika Preše navaja, da je imelo združenje v tem letu 42.000 Din dohodka in 190.000 Din prometa. Na predlog revizorjev je bila nato izglasovana razrešnica staremu odboru.

Sledilo je poročilo predsednika občnega odbora Štefeta o splošnem položaju invalidov v državi in o delu njihovih organizacij. Zaradi njegovega poročila o ustanovitvi združenja borcev Jugoslavije se je vnela dolgotrajna in živahna debata. Skoraj vsi govorniki — in k besedi se jih je oglašilo blizu dvajset — so gradili postopanje občnega odbora, ki je povsem na lastno roko, ne da bi se bil prej obrnil na članstvo oziroma na krajevne organizacije, sel v to združenje, ter so izražali bojazen, da bo gibanje zaplavalo v politične vode in da invalidi ne bodo imeli nikakih koristi od tega. Članstvo se je zanimalo tudi za gmotno stran vprašanja. Občlastni odbor daje polovico svoje članarine blagajni »Boja«. Na koncu je predsednik Mlekuž stavlil skupščini predlog, naj se izjavi, ali odobrava postopanje občnega odbora v tej stvari ali ne. Tu se je razvila daljša debata še o načinu glasovanja. Štefe je zahteval, da se ne glasuje o odobritvi ali odklonitvi postopanja, temveč o tem, ali je skupščina za združitve invalidov z ostalimi bojevniki organizacijami ali ne. Tako formulirano vprašanje je skupščina potrdila, prej pa si je od predsedstva še zagotovila obvezo, da mora invalidska organizacija v celoti in vsak posameznik posebej imeti vsak hip na prosto, da iz združenja bojevnikov izstopi.

Pri volitvah so prišli v novi odbor Mlekuž, Metlika, Pintarič, Preša, Rapuž Josip, v nadzorstvo pa Dornik, Dermaša, Hransky. Na koncu je bila soglasno sprejeta naslednja resolucija:

Vojni invalidi in vojne vdove Ljubljane in okolice uvidevajo nujno potrebo: I. da

OD SOBOTE DO PONEDELJKA

Ljubljana, 24. febr.

Sveti Matija se je držal svoje pravice. Še v petek zvečer je zmrzovalo, a v soboto jutraj je že začelo pihati od juga in čez dan se je počeno odvajalo, da smo dobili še večjo brozgo. Sneg kar vidno kopni in če bo odjuga trajala še nekaj dni, bodo izgubile še zadnje krpe in umazani kupi ob ljubljanskih ulicah. Smučarji imajo zdaj edino uteho na Gorenjskem, odkoder so še včeraj prišla dovolj ugodna poročila. Največ jih je potegnili vlak v Bohinj, kjer so se vršile tudi smučarske tekme za savezno prvenstvo.

V Ljubljani je bilo danes bolj klavarno predpomladno nastrojenje. Že jutraj je kazalo, da dobimo vlago in res je opoldne pričelo rahlo rostiti, a le pohljevni dežek kmalu prenehal. Ljubljanci so ostali večinoma doma, saj na sprehode po blatnih poteh ni bilo dosti misliti, a več sto jih je kljub nevesnemu vremenu ubralo na priljubljeno Šmarno goro in Katarino.

Nočni požar na Barju

V soboto zvečer se je spet posvetilo na Barju. Rdeči petelin je zapel na gospodarstem poslopju posestnika Franca Podlipca na Ižanski cesti 147, kjer je bil nakopičeno nekaj sena in poljskih pridelkov. Ob 22. so odšli na pomoč poklicni gasilci iz Ljubljane, ki so imeli uro dela, da so ogenj zadušili. Zgorel je del ostrešja, pa tudi hlev je precej trpel, dočim je ostala hiša, ki je tesno blizu gospodarske stavbe, nepoškodovana. Škode je okrog 20.000 Din, je pa križa z zavarovalnico.

Na nož se je nasadil

Dopoldne se je pripetila na Rožniku huda nesreča. 10letni Hinko Lučovnik, sin urad-

nika kurilnice državnih železnic, je splezal na drevo in rezal veje. Nesreča je hotela, da mu je na nekoliko polzskem drevesu spodrsnilo in je padel na tla, a tako nesrečno, da se mu je nož zapel v stegno desne noge s takšno silo, da mu je prerezal žilo odvodnico. Fant je izgubil mnogo krvi in je sreča, da so ga hitro našli ter prenesli v poslopje policijske jahalnice na vrtu Ceki-novega gradu, od koder so pozvali reševalce na pomoč. Fantu so nogo krepko podvezali in preprečili, da ni izkrcaval. Reševalci so ga prepeljali v bolnico. Čeprav je Hinko izgubil res precej krvi, zaenkrat ni nevarnosti za življenje.

Druga nesreča se je primerila pri sekanju drv

Antonija Gorenčeva, žena čevljarkega mojstra v pokouju, stanujoča v Mencinger-jevi ulici 19, je dopoldne sekala drva, nalletela je pa na grčasto deblo, ki so ji dala razklati. Večkrat je vsekala po njej, naposled ji je pa sekira na grči spodletela in nesrečna žena si je odsekala dva prsta levice. Tudi Gorenčevci so morali reševalci prepeljati v bolnišnico.

Z motociklom v tramvaj

Majhno senzacijo so doživeli kmalu po 15. številni sprehajalci v Selenburgovi ulici. Takrat je vozil od Gradišča proti pošti tramvaj št. 18 in ko je privozil na sredo Selenburgove ulice, je istočasno pridrvel neki motociklist, ki se je od strani z vsa silo zaletel v tramvaj. Motociklist je pa silo nenavadno srečo: vrglo ga je z motorja, a je ostal nepoškodovan. Pobra se je in vesel, da je odnesel zdravo kožo, naglo sedel na motor ter se odpeljal. Na tramvajemskem vozu, ki ga je voznik takoj ustavil, so se poznali sledovi karambola.

ljubezen in zrela modrost. Posebej se je predavatelj pomudil pri Buninovem romanu »Življenje Arsenjeva«, za katerega je dobil Nobelovo nagrado. Predavanje g. dr. Preobraženskega je bilo sprejeto z iskrenim odobravanjem.

Nato so gospé Marija Maverjeva in Lidija Marakina in g. dr. Preobraženski učinkovito recitali in brali primere Buninovih pesmi in proze. Bil je zares prijetni trenutki, izpolnjeni z melodično lepoto ruskega jezika. Ob Buninovih mojstrovinah so se zbuiali prividi ruske prirode in ruskega življenja, ki nam je tako daleč in zopet tako blizu, ki je na pol reklica, na pol sen...

Zares: lep in topel ruski večer!

Sočani na izletu v Newyork

To soboto so se Sočani zbrali na prijeten večer, da s spretnim predavateljem prof. Brežnikom za eno urico pomorajo na kratak izprehod preko Oceana v Newyork, odkoder je g. profesor pred nekaj leti prinesel neusahljivo zalogo zanimivih vtisov in slik. Predavatelja je poslušalec predstavil s kratko pozdravno besedo predsednik predavateljskega odseka g. Josip Sfiligoj.

Ob nazorni besedi in živi skioptični sliki se je pred poslušalci odgrnilo doživljene enega največjih čudes sveta. Gledališča, podzemski in nadzemski železnice, neskončne avenije, banke, cerkve, hoteli, ogromne konstrukcije in dimenzije so šle mimo pozornost napetih oči. Kakor na živem filmskem traku so se vrstili Manhattan s svojimi borzami in nebotičniki in gorje mesto, ki je prava domačija Newyorčanov; slavni kip svobode in znameniti Ellis Island, na katerem je včasih po 3000 izseljencev na dan stopalo na sveta ameriška tla, dandanes pa jih prihaja komaj po 300 do 500; prekoceanski parniki, veličastne vedute iz letal in nebotičnikov. Tu smo srečali najvišjo hišo sveta, Empire State Building, 420 metrov visok. Med težkimi, ogromnimi arhitektonsko zanimivimi zgradbami pa je ob izvajanjih g. predavatelja vrvelo pravo, živo ameriško življenje, da so se Sočani z začudenjem znašli v svoji stari dvorani »Pri levu«, ko je na koncu spet zagorela luč.

V imenu navdušenih poslušalcev se je g. prof. Brežnik v toplih besedah zahvalil predsedniku »Soče«-matice g. Sancin.

Pri boleznih ledvic, seči, mehurja in danke omili naravna »Franc Josefov« grenčica tudi silne težkoče pri potrebi v zelo kratkem času. Spričevala iz bolnišničnih protokolu, da je »Franc Josefov« voda, ker olajša potrebo brez bolečin, zelo priporočljiva za redno uporabo za staro in mlado. »Franc Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Na družabnem večeru naših oficirjev

O ljubljanskih večerih ne ve človek skoroda prav ničesar povedati. Razen nebotičnika, v katerem je še kolikor toliko luči, je marsikdo drugod nekam čudno mračno. Že kar pozno mora biti, da se duhovito malo spozabijo, malo sprostijo vsakdanjih tegob in se ta ali oni, ne glede na razne vezanosti, malo hitreje zasujejo, bolj pogumno kakor običajno zasmeye. Le tam med našimi oficirji je v soboto zvečer bilo v prostorih njihove menze na Taboru skoro tako, kakor si kdaj pa kdaj pozei tega in onega bolj ali manj zdoigoseceno srce. Ob osmi uri sta bili že obe dvorani s pogrnjenimi mizami polni odličnega meščanstva in naših oficirjev. V plesno dvorano je vabil svetilni parket in salonski orkester 40. polka je ubiral že veselo zvoke ki se jim nihče ni mogel ubraniti.

Poveljni dravske divizije general gop. Cukavac in predsednik oficirskega doma general Pekić s soprogama sta otvorila družabni večer z narodnim kolom. V dvorani je veselo zasumelo. Kolo je kmalu vsem užgalo srca. Nič ni bilo čutili tiste ga neprijetnega prehoda od začetka do viška. Vse je bilo razigrano in vsak se je moral čutili svobodnega.

Med velikim številom odličnikov so bili navzoči podtan g. dr. Pirkmajer s soprogo, ljubljanski župan g. dr. Dinko Puc, predstavnik rezervnih oficirjev in bojevnikov general v p. g. Joksik Gajić iz Beograda, banški inšpektor g. dr. Guštin s soprogo, ravnatelj g. Halek s soprogo, soproga podpredsednika apelacijskega sodišča ga. Gradnikova in še mnogo drugih dam in gospodov, ki so se odzvali vabilu

naših aktivnih in rezervnih oficirjev, ki so večeru dali v vsakem pogledu res lepo podobo. Duša vseh je pa bil neutrudljivi organizator, adjutant poveljnika mesta kapetan I. stopnje g. Živojin Stanojević, ki v vlogi domačina ni na nikogar pozabil in v veliki meri pripomogel res tovariško potekajočemu veselju. Zbrana je bila skoro polovica častnikov ljubljanske garnizije. Vendar, treba je le pripomniti, da se naše ljubljansko meščanstvo ni v kolo ve kako častnem številu odzvalo. Saj ti večeri so zlasti namenjeni za okrepitev stikov med našo vojsko in njim, da se dva svetova spoznata, se drug drugemu približata in tovariško delata in se poveselita v urah odhida. Naši oficirji so to pot že drugič dokazali, da znajo biti družabni in tedaj, kadar so v svetu miru, ostreji raz sebe trdi prah s poti svojega skrbi polnega dela.

Zabava je trajala pozno v noč. Godba in ples in prijetni pogovori o vsem našem delu in življenju so ure kar preneglo pomikali proti jutru. Nikomur se ni mudilo. Tem manj, ker sta bila jedala in pijača malone zastoj. Prirreditelji delajo vse v lastni režiji, čisti dobček, ki ga za zaradi nizkih cen nikoli ni veliko, gre za menzo, pa tudi za izpolnitev oficirskega doma, v katerem se oficir odpočije pri igri, glasbi ali med knjigami.

Odsele se bodo ti družabni večeri vršili dvakrat na mesec. Vstop je vsakomur svobodno. V interesu, da se odnosi med našo vojsko in meščanstvom poglobe, želimo vrtili oficirjem mnogo, mnogo uspeha!

»Živalca« — oživljena

Pri Mikliču so to nedeljo ponovno zborovali rejci malih živali, včlanjeni v društvo »Živalci«, ter nadaljevali svoj II. redni obč-

ni zbor, ki je bil 21. januarja predčasno zaključen. Polnoštevilna udeležba na tem občnem zboru je bila pač viden dokaz, da se člani zavedajo v polni meri svojih dolžnosti, posebno še zaradi tega, ker so bile razmere v tem društvu, ki nosi sicer pohlevno ime »Živalca«, zlasti v zadnjem času vse prej kakor mirne in urejene. Dva občna zbora sta že bila predčasno zaključena, ker sta si stali nasproti nepomirljivi skupini in je bilo složno delovanje že v naprej izključeno.

Na občnem zboru so bile glavna točka dnevnega reda: volitve. Še pred temi pa je ob zboru z ogromno večino glasov razveljavil sklep odbora, ki je pred časom izključil iz društva nekatere člane, ki so pripadali takoli zvanemu »opoziciji«. Pri volitvah je bil izvoljen nov odbor z g. Lepam, ravnateljem mestne vrtarije, kot predsednikom, kar je sprejela večina z odobravanjem na znanje. Novi odbor bo imel sedaj veliko dela in truda, da bo zopet utrdil pri članstvu vero in zaupanje v društveno delovanje, ker so se mnogi delavni člani zaradi neprestanih razprtij odtegnili vsakemu sodelovanju. Tudi članstvo samo je dolžno podpirati idealno stremeljenje novega odbora v vseh vprašanjih, ki zadevajo skupne društvene interese. Predvsem je dolžnost članov, da ostanejo zvesti društvu. Vsaka agitacija proti društvu, ki ima idealen namen pospeševati in razširjati rejci malih živali, bi bila neumestna in vse obsodbe vredna, ker bi bila tudi v kvar splošnemu narodnemu gospodarstvu.

G. predsednik Lap in ostali člani novega odbora nam dajejo polno in upravičeno jamstvo, da bo društvo z novim članom stopilo na plan v korist malemu našemu stoletju. V tem pravcu kličemo vsem rejcem: Na dobro rejci!

Mariborski dogodki

Maribor, 25. februarja. Kakor zadnji dnevi tedna, tako lepa in solnčna je bila tudi današnja nedelja. Sportniki so v velikem številu hiteli na smučarske tekme na Klopni vrh. Veseli pa so bili lepega dne tudi drugi meščani, ki so se kakor čebele vsuli iz mesta v bližnjo okolico. Menda je bila današnja nedelja letos najtoplejši dan,

saj so se na opoldanski promenah pojavile dame že v pomladnih plaščih. V ostalem je potekala nedelja brez nesreč, tudi policijska kronika ni beležila omembe vrednega dogodka. Prijavljenih je bilo samo nekaj manjših tatvin. Pač pa se je pripetila v soboto popoldne

v Račah smrtna nesreča, ki je globoko pretresla vse tamošnje prebivalstvo. Njena žrtev je šletni gostilničarjev sin Josip Falež. Gostilničar je bil v soboto dopoldne po opravih v Mariboru in se je s popoldanskim osebim vlakom vrnil domov. Nasproti sta mu hitela njegova otroka, šletna Micika in šletni Joško. Vedela sta, s katerim vlakom prihaja oče in sta mu šla naproti. Pot ju je vodila preko železniškega tira, a nesreča je hotela, da je prav v tem hipu pridrvel vlak. Otroka sta se drvečega vlaka tako prestrašila, da sta obstala pri tiru, kakor okamenela. Lokomotiva je oba podrla na tla. Fantku je pri padcu počila lobanja in je bil takoj mrtev, deklica pa je obležala nezavestna s krvavečo rano na glavi in hudimi notranjimi poškodbami. Na kraju nesreče se je takoj zbralo mnogo ljudi, med njimi je bil tudi nesrečni oče, ki je mrtevga sinčka prenesel domov, a ranjeno hčerko so reševalci prepeljali v mariborsko bolnišnico.

Mariborska podružnica SLD je imela pri »Orlu« svoj XIII. občni zbor,

ki ga je vodil predsednik bančni ravnatelj g. Bogdan Pogačnik. Prisostvovala sta tudi g. župan dr. Lipold in sreski načelnik dr. Senekovič. Kakor navaja tajniško poročilo prof. Šaupca, je društvo lepo napredovalo, naraslo je tudi število članstva. Podružnica šteje danes 841 članov, in sicer 13 ustanovnih, 647 rednih ter 181 lovskih čuvarjev. V področju mariborske podružnice je bilo izdanih nad 8000 dovoljenj. Tajnik se je dotaknil tudi vprašanja obveznega zavarovanja lovskih čuvarjev. Po iniciativi predsednika Pogačnika naj se ustanovi pri podružnici poseben sklad, ki naj bi služil za nagradenje lovskih paznikov, ki so se izkazali vestni v službi. Blagajniško poročilo je podal ravnatelj g. Boltvar. Podružnica je ustanovila lani poseben lovski odsek in je bila vedno v najtesnejših stikih s strelskimi družinami. Priredila je tudi lani v okviru mariborskega tedna veliko nagradno streljanje, ki je sijajno uspelo. Pri volitvah je bil izvoljen stari odbor.

Obracun svojega plodonosnega dela je polagalo danes dopoldne tudi

narodno glasbeno železničarsko društvo »Drava«,

ki združuje v godbenem, tamburaškem, pevskem in šolskem odseku zavedane nacionalne železničarje. XV. občni zbor je vodil zaslužni predsednik g. Vokač, ki je pozdravil zastopnika ljubljanske železniške direkcije dr. Drofenika zastopnika ljubljanskega glasbenega društva »Sloga« inž. Zelenka in zborovodjo Herija Svetla in zastopnika podružnice UJNZB g. Ogrizka. Predsednik je zavoljo petnajstletnice orisal postanek in razvoj društva. Prav tako zadovoljivo so bila poročila vseh drugih funkcionarjev. Pri volitvah je bil s velikim odobravanjem izvoljen ves stari odbor s predsednikom Vokačem na čelu.

Janez Rožencvet:

Plašč

Zima je prišla in krznar je za glavno sezono preuredil svojo izložbo. V največje okno je postavil pupo, oblečeno v krasen, s krznom obšit plašč. Poleg pupe sta bila dva podobna, a cenejša plašča. Ostali prostor v oknu je bil okrašen z različnimi kosi krzna in manjšimi krznarskimi izdelki.

In pred krznarjevo izložbo so se ustavljale ženske. Nekatere v kljub hladu še v jesenskih, nekatere v novih zimskih, večina pa v starih zimskih plaščih in kožuhih. Vse so se divile plašču na pupi, zakaj poleg te dragocenosti je drugo blago v izložbi kar zatemnelo. Finc sukno, žlahtno pristno krzno, težka svilenka podloga, najnovejši kroji Marsikatera ga je v mislih brž oblekla, in nevede je bil krznar ženskam velik dobitnik.

Sto in sto jih je bilo, ki so si za svoje sanje izposodile krznarjeve plašče. V njem so stopale pred zaljubljene moške oči, v njem so šle s prezirno mimo nekdanje ga nezvestega ljubimca, in vanj zavite so z ošabno prijazno zalile svoje rivalinje. Za vse te in druge srečne ali zvižbene prilike je bil plašč v izložbi sleherni ženski na razpolago. Dobrocljivi krznar ni nobeni računal niti pare izposojnine. Še iz lastnega žepa je dodajal, zakaj plaščeval je na imennino lokala, razsvetljava, zavarovalnino blaga in šip, portalni davek in nešteto drugih poslov-

nih stroškov.

Gospod Kamnik — usnje in surove kože en gros — je bil deseto leto oženjen. Imel je lepo, zvesto ženo, in imel je že tri leta ljubo, ne da bi žena zanj vedela.

Kdor to težko verjame, naj prvič pomisli, da so vendar še na svetu zveste in čednostne žene. Cast jim! Drugič so še na svetu ženske, ki vedo, kaj je molčanja vredno. Cast tudi njim! Tretjič pa ni res, da bi svet vse izvedel, kar se zgodi. Če bi bilo res, bi se vnel strašen pokolj, in malokdo bi še živ ostal.

Prijatelju, ki se je seznanil in poročil z dekletom neomadeževane preteklosti, je sama žena večkrat zatrjevala, da svet izve komaj petino ali kvčevemu četrtno vsega, kar se zgodi. Ali Kipling bi dejal, da je to druga povest!

Gospa Kamnikova je obstala pred krznarjevo izložbo, kjer se je zagledala v dragoceni plašč. Oblekla ga je. Začutila je božajoče žlahtno krzno okrog dekoltiranih pleč; mehka toplota obšivov je prodirala skozi svilenе nogavice, in ročice so kopele v košatih rokavih. Pogledala se je v zrcalu. Videla je, da stoji za njo njen mož. Oči mu žare, ona se mu srečna nasmehne. Mož jo objame in zašepeta: »Kako si lepa!«

Gospa Kamnikova je odšla naprej ter mislila na plašč in na moža. Kako je

njen mož dober! Vreden je, da mu ostane zvesta. Seveda, onega ognja kakor pred desetimi leti, nima danes več. Se je pač že malo postaral, skrbi ima in nava-da je tudi skrhalo njegovo pozornost. Ali v tem plašču bi bila ona zanj čisto nova ženska. Spet bi vzplamtel in oba bi čutila srečo ljubezni kakor pred desetimi leti. »Da, zaslužil je revček, da me vidi v tem plašču! Še danes mu rečem, naj mi ga kupi!«

Za gospo Kamnikovo se je ustavila pred krznarjevo izložbo ljuba gospoda Kamnika. Zagledala se je v dragoceni plašč in oblekla ga je. Začutila je božajoče žlahtno krzno okrog dekoltiranih pleč; mehka toplota obšivov je prodirala skozi svilenе nogavice, ročice so kopele v košatih rokavih. Pogledala se je v zrcalu. In videla je, da stoji za njo z zavistnimi očmi gospa Srebrnjakova. Prezirljivo se ji posmehne, a gospa Srebrnjakova pristopi k nji, kakor bi jo hotela zadaviti, in sikne: »Ti, ti, čeprav ne vem nič gotovega o tebi, pa vendar vem, da si vlačuga!«

Ljuba gospoda Kamnika je odšla naprej ter mislila na plašč in gospo Srebrnjakovo. Iskreno se sovražita, in vredno je, da krvavo vzpodbode njeno zavist. Nihče ne ve nič slabega o njej, le gospa Srebrnjakova jo že dve leti sumljivo opazuje. Prav gotovo je ona tista, ki je trosila govornice o njej, da so se ugledne gospe v društvu sinoči nekako od nje odmikale. Saj ji bere iz oči, kako ji zavida vsako novo čunjico. »Čakaj, naduta kolkija čednostna, ko me zagledaš v tem plašču, se moraš razpočiti! No, saj pri-

de baš zdajle stari dedec k meni, ki mu že štirinajst dni nisem nič rekla. Pošto-ne sem zaslužila tale plašč!«

Stari dedec je bil gospod Kamnik, ki je uro kasneje oprezno stopal po nekoliko temnem stopnišču in v prvem nadstropju hitro vtaknil ključ v vrata stanovanja svoje ljube. Tih je odklenil dobro namazana vrata, izginil v predsobo in tih je seboj zaklenil. Še ključ je držal v roki in klobuk je imel na glavi, ko se ga je odklenilo dvoje rok, in ko je začutil poljub vročih, mehkih ustnic.

Kolikor je gospod Kamnik potem še utegnul samostojno misliti, je mislil: Hvalabogu, da sem se iznebil zopernega knjigovodje, ki mi je zmerom očital, da preveč potrosim in da kupčija tega ne prenese. Kako naj bi človek vzdržal težke čase, če ga ne bi poživljala taka-le vroča ljubezen!?

Težki časi so izginili za rožne oblake in gospod Kamnik je bil čisto mehak, ko se je domislil, da je ura ljubezni minila. Takrat je ljubila obrnila besedo na plašč v krznarjevo izložbo. Gospod Kamnik je iz izkušnje vedel, da so krznarjevi plašči dragi; ali iz hvalečnosti za toliko mero sladkosti je vendar sam pri sebi takoj sklenil, da ji ga kupi. Kakorkoli je pa dobro vedel, da mora možki vsako ljubezen z denarnimi žrtvami podpreti, si je ta trenutek hotel ohraniti iluzijo ljubezni za samo ljubezen. Plačana ljubezen pač včasih nima dobrega okusa. Zato mu tudi najbolj ljubezljivo prigovarjanje ni izvabilo nobene obljube. Ko ga je v temni predsobi zadnjikrat vprašala: »Povej, ali mi kupiš plašč?« jo je

samo poljubil in dejal: »Dušica, mudi se mi že, v pisarni me čaka pošta!«

Poživljen in samozavesten je stopal po ulici. Nič ni slutil, da so zdaj beli zobje jezno grizli ustnice in da je jezik, ki je imel pravkar toliko sladkih besedi zanj, izgovarjal na njegov naslov silno nespoštljivo in neljubeznevne priimke.

Tudi k večerji je prišel dobre volje. Zadovoljno se je smehljaj in na videz poslušal ženo, ki je govorila o plašču. Šele ko je vkljub svoji radostni zaverovanosti razumel, kaj žena hoče, se mu je čelo zmračilo. Nejevoljen je dejal: »Plašč pri krznarju!? Kaj vendar misliš v teh slabih časih!«

Gospa Kamnikova je užaljena umolknila. Konec večerje je pikro pripomnila: »Prav, če mi ga nočeš kupiti ti, si ga kupim sama.«

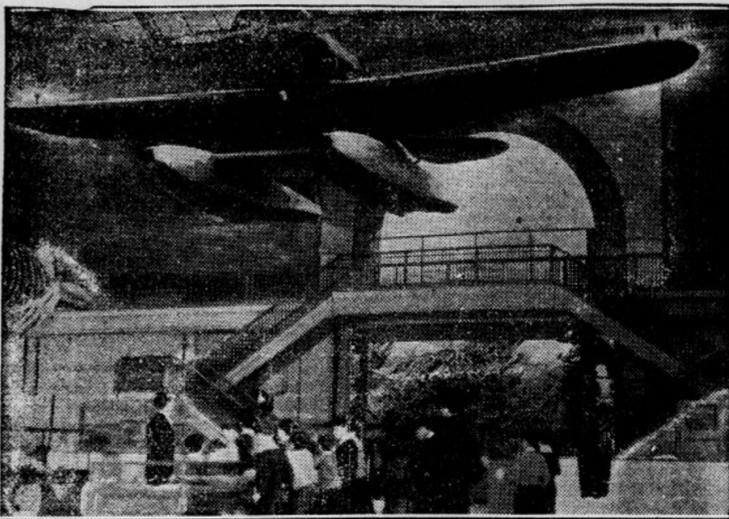
»Če te je volja, kupi si ga!« ji je malemarno odvrnil. Vedel je, da je ženi denarja njene dote dosti bolj škoda kakor njegovega. Potem je odšel. Moral je na sejo gremija in po seji se je nameraval po stari navadi še v gostilni ali kavarni pomuditi.

Gospa Kamnikova je imela častilca. Častilca, ne ljubimca! To je bil tovariš iz otroških let, človek, ki mu je bila ljubezen vrsta sporta. Obiskoval jo je včasih zvečer z vednostjo gospoda soproga, ki se ni vznemirjal, ker se je na svojo zvesto ženo trdno zanašal. Častilec ji je ob takih prilikah vneto dvoril in gospa Kamnikova ga je rada poslušala.

Ni treba, da bi zato kdo kamenje vanjo lučal. Pomislimo, da je bog vojne Mars, a poleg njega boginja vojne Bello-

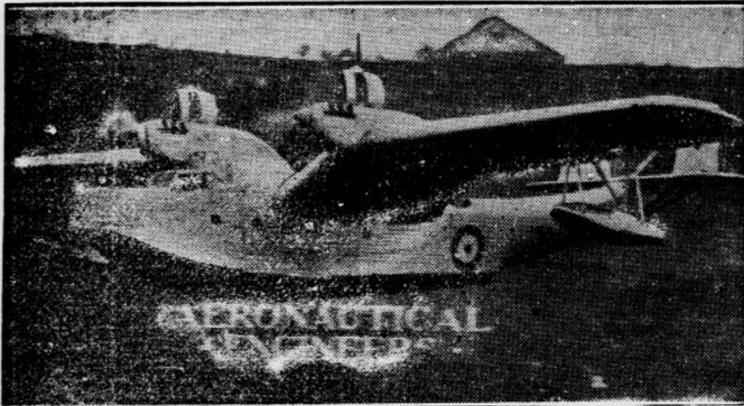
DOGODKI PO ŠIRNEM SVETU

Lindberghovo letalo v muzeju

Ameriška šolska mladina pridno obiskuje muzej z letalom slavnega oceanskega junaka

Nov angleški tip vodnega letala

Dvomotorni aparat, ki meri z razpetimi krili v širino 20 metrov

Pohod lačnih v Londonu

Fred dnevi se nastopili pot v London brezposelni in gladujoči delavci iz Glasgowa in Edinburga. V angleški prestolnici jih pričakujejo v petek, za nedeljo pa je shod v Hyde park velikanski shod. Značilno je, da je v Oxfordu pohitelo demonstrantom nasproti 200 visokošolcev, ki so jih sprejeli s največjimi simpatijami. Sprevod gladnih, ki se bližajo Londonu, šteje kakor 2000 oseb.

Deset žensk zgorelo

V Brockvilleu (Pennsylvanija) je izbruhnil ogenj v nekem domu za svoje padlih bojevnikov. Ogenj se je razširil z velikansko naglico, gasilci ga niso mogli nikakor ugasiti, ker je voda v hidrantih zaradi silnega mraza zamrznila. Deset žensk in hčera padlih borcev se ni moglo rešiti iz objema plamenov in so zgorele pri živem telesu.

Najlepše otroško pismo v Franciji

Miss Pariz izroča otrokom nagrade za najlepše napisana otroška pisma

na. Zgodovina nam pravi, da so se čisto tudi ženske hrabro borile; seveda, največkrat na obzidju. In omožena ženska je podobna posadki trdnjave; na močnem obzidju zakona in svoje čednosti ju naško odbija napade. Slabotnemu je pa posebno prijeten občutek, da mu daje varno obzidje tako moč.

Toda izvežban vojščak ve, da je treba pri trdnjavah čisto samo vztrajnosti in sreče. Trenutna omahljivost ali mala nepazljivost posadke, včasih morda drugo ugodno naključje, in sovražnik vdere vanjo. Posadka mu je izročena na milost in nemilost, plen je pa neposreden in izdaten.

Torej stvarno in kratko: Castilec gospe Kamnikove je ta večer dočkal ugodno priliko in v znamenju krznarjevega plašča vdrl v trdnjavo. Zjutraj je gospe Kamnikovo glava bolela.

Gospod Kamnik je sam zajtrkoval in potem odšel v svojo trgovino. Spotoma je stopil h krznarju in vprašal, koliko stane plašč. Plašč je bil precej drag, in gospod Kamnik se je obotavljal.

»Gospod Kamnik, če plačate takoj v gotovini, vam ga ponudim petsto dinarjev ceneje,« je prigovarjal krznar. Gospod Kamnik se je zdaj domislil, da krznar ne sme vedeti, kdo kupi plašč.

»Ne vem, si bom še par dni premislil.« »Moja ponudba je brezobvezna. Plašč je najnovejši model in veliko zanimanja zanj. Baš pet minut pred vami je bil tu neki gospod, ki je obljubil, da pride popoldne.«

Gospod Kamnik je odvrnil krznarju, da naj plašč pač prida, če dobi toliko

zanj. A odšel je iz prodajalne s skleptom, da plašč še popoldne kupi. Pošlje h krznarju svojega novega knjigovodjo. Ta je pohlevna tapica, stanuje v predmestju, dela in odsedi svoje ure in se ne vtika v stvari, ki mu nič mar ne gredo.

V pisarni je uredil in ukrenil najnujnejše. Potem je vzel iz blagajne denar in poslal knjigovodjo h krznarju. Zabil mu je, kako naj kupi plašč, katerega pa naj pusti tam in prinese od krznarja samo potrdilo. Na koncu je še pristavil: »Pa ne imenujte ne mojega ne svojega imena, zakaj davkarja stika in oprežuje povsod, a davka plačujem že zdaj trikrat preveč!«

Knjigovodja se je vrnil s potrdilom. Gospod Kamnik se je uveril, da je stvar v redu, in zadovoljen je bil. Posebno ker je bil medtem izračunal, da bo izdatek za plašč itak kmalu pri manjši plači novega knjigovodje prihranil, in je tudi čisto pozabil, da novi knjigovodja ni dosti vreden.

Pri kosilu je bil gospod Kamnik vesel kakor človek, ki ima za koga pripravljeno veselo presenečenje. Nasprotno je bila gospe Kamnikova žalostna in tiha. V zavzeti trdnjavi se pač premagana posadka nič ne veseli.

Popoldne je šel gospod Kamnik izven ture svoje ljube obiskat. Od znotraj je tičal ključ v ključavnici in moral je pozvoniti. Ljuba ga ni sprejela tako kakor včeraj, in gospod Kamnik tudi ni bil nič razočaran. Mislil si je že, da se bo malo držala, ker ji ni hotel plašča obljubiti. Bo pač presenečenje tem večje! Ni se kanil dolgo pomuditi in stopil je v sobo, na da bi odložil.

Šola dvojkov

Neko ameriško osnovno šolo obiskuje kar dvajset dvojkov!

Dragocen tovor

Angleško zlato prenašajo na ameriški parnik

Tatvina s potrdilom

V Velikem Kőrösu je tat vlomil v neko specerijsko trgovino. Ročna blagajna je bila polna, toda vzel je iz nje samo 30 pengö, ki so mu bili nujno potrebni. In še za te je pustil v blagajni potrdilo za vsoto, ki jo je odnesel.

Dijakinje — natakariče

Samopomoč ameriškega vseučilišča Yale je dijakinjam, ki nimajo zadostnih sredstev za študij, odprla novo pot udejstvovanja. Našla jim je za proste ure zaposlitev v natakarski obrti. Gostilničarji in lastniki velikih javnih kuhinj so baje zelo zadovoljni s temi akademsko naobraženimi natakaričami.

Velikost dinosavrov — bolezen? Zanimive trditve ameriškega učenjaka

Ogromno velikost dinosavrov, ki kažejo v primeri s svojo okolico naravnost groteskno podobo, so vedno smatrali za kulminacijsko točko razvoja te živalske vrste, ki je svoj čas obvladovala zemljo. Zdaj pa se je pojavil paleontolog univerze Yale prof. dr. Luill s čisto svojevrstno teorijo, ki hoče postaviti vse dosežane razlage na glavo.

Luill se opira na najnovejše najdbe dinosavrovih ostanov v zapadni Kanadi in pravi, da so kosti, ki so jih našli v teh krajih, naravnost velikanske. Dinosa v v teh krajih so morali biti pravcati veličani in so bolehal — kakor veličani med ljudmi — na akromegaliji, boleznii možganskega po-

daljška, ki povzroča velerast. Lobanje, ki so jih našli na kanadškem ozemlju ter kažejo sledove rogov, imajo tipične znake akromegalije. Prav tako na dvoma, da so na tej bolezni trpeli trikotri tricetaropsi in stiraokozver. Ta ni bil obrožen samo z dolgim rogom na nosu, ampak je imel dolge roge, ki so mu ščitili hrbet.

Učenjak sklepa iz omenjenih znakov, da so bile vse te prazgodovinske živali rastlinojede, o čemer pričajo tudi njihovi koščki. Rastline, ki so jih te živali vživalje, so dosegle ponekod ogromno višino in v krajih, kjer ni bilo zavrijev, sploh niso uspevale.

Iz akvaristove torbe

O drsti ščuk in drugo

Domovina ščuk je dandanes večji del sladkih voda našega planeta, ožja domovina jim je pa Severna Amerika. Ko govorimo o domovini katerekoli ribe, ne mislimo morda, da je dotična riba od svojega postanka v vodah kontinenta, ki ga navajamo kot domovino, temveč se nanaša izraz domovina na kraje, kjer so bile poedine vrste in familije izsledene. Pojma domovina v ožjem smislu svojega pomena ne pozna geologija, ker naša zemlja spreminja polagoma, vendar neprenehoma svoje lice. Na njej ni nič stalnega. Kontinenti potujejo, usedline v morjih pritiskajo na dno, se pogrezajo, pri tem pa premikajo in dvigajo sosedne mase k višku. Celine propadajo, a porajajo se nove. Ko torej govorimo o domovini ščuk, mislimo na Severno Ameriko kot pokrajino, kjer so raziskovalci zasledili ščuke.

Ščuka (Esox lucius) živi navadno v sladkih vodah, prilagodi se pa tudi na pol slani in slani morski vodi. Dandanes živi v glavnem v Ameriki, Evropi in Aziji in daje prednost svežemu hladnemu podnebnju. V Kanadi torej, v Skandinaviji, severni Rusiji in Sibiriji je največ ščuk, čim dalje proti jugu pa pojema njih število. Sicer se ščuka prilagodi vsaki vodi; zaraslemu, mlačnemu ribniku in čistemu mrzlemu jezeru; v reki ji ugaja ravno tako kakor v močvirnatem potoku, jarku in jami; tu jo vidimo na izlivnem delu reke v morje in v morju samem, tam zopet se je podala na 1600 metrov visoko in životari v gorskem jezeru. Glavni pogoj za njen obstanek je obilna hrana. Ščuka je najpožrešnejši ropar in nenasičen tolovaj. Značilen je velik, širok, kijunast gobec. Trup je na straneh stisnjen, sicer se pa ne razlikuje od trupa drugih rib, samo hrbtna plavut je pomaknjena daleč nazaj, na rep. Ščuka ljubi večerne in nočne ure za svoja razbojništva.

Ker zrastejo ščuke v zelo gosto obiljedenih vodah do 2 metra s težino 30 do 40 kg, ni čudno, če slišimo in čitamo, da je ščuka napadla človeka pri koproju. Manjši, čez vodo plavajoči četveronožci in peruti od gosti do pondirka, niso varni pred ščukami; pa celo vidra, kraljica sladkih voda, prihaja v kočljiv položaj, ko jo kak 150 do 200 cm dolg tolovaj iz roda ščuk napade. Ščuka je glede razbojništev taka, kakor zloglasna ameriška piraja (Serra salmo Piraya), samo da je piraja živalim in ljudem še bolj nevarna, ker nastopa v večjem številu, dasi je sicer mnogo manjša kakor ščuka (30—40 cm). Gorje, če napadejo piraje konja ali pa človeka, ki plava čez široko reko. Oba le težko dosežeta nasprotno obalo. — Najlepše in največje ščuke so v sibirskih rekah, ki obilujejo vsakovrstnih rib. Dasi napade ščuka vse, kar se giblje, sta vendar dve živali varni pred njo: mali zet in krastača. Zet zaradi svojih bodic, krastača zaradi svojega strupa.

Ščuka je vendar dve živali varni pred njo: mali zet in krastača. Zet zaradi svojih bodic, krastača zaradi svojega strupa. Sedaj je že prišel čas za ženitev. Ne meče se za post, se ženijo ščuke v svečanu, sušcu in malem travnu, kar je odvisno od klimatskih prilik. Obleka ščuk v tem času je kovinasta, zelenozlata, spodnje plavuti so pa rdeče. Ko se snidejo pari, zaplavajo v plitko vodo med rastlinami. Tako so ščuke zaljubljene, da ne vidijo nevarnosti in lahko jih vlovijo brez truda. Pri drsti mahata in udarjata mlečnik in ikrnica s precejšnjo silo rep ob rep, pri čemer izpušča ikrnica 2½ do 3 mm debela jajčeca (okoli 100.000). Ikre so v krepah in vise navadno med vodnimi rastlinami. V dveh do treh tednih se izvale mične ščukice z velikim trebuškom, kjer je poleg ostalih organov spravljena hrana za 2 tedna, ki jo je skrbna mati priroda 'ala mladičem na pot. Čim se ribica razvije tako daleč, da je trebušček v skladu s ostalim telesom, postane živalca samostojna. Postranice, ličinke ko-

marjev, enodnevnice in manjših vrst kačjih pastirjev, majhni hrošči tvorijo njihovo prvotno hrano. Pozneje, v velikem travnu in rožniku, se pa začno hraniti z zarodkom krapovcev in s paglavci.

V akvariju so majhne ščuke, ki se blešče zeleno zlato, sila lepe živalce. Zal rastejo prehitro in dosežejo pri dobri obilni hrani že v 3 do 4 mesecih 15 do 20 cm. Posebno inteligentne niso in če so razburjene ali splašene, pozabijo, da so v akvariju in se zaletavajo v stekla. — V sušcu si bomo z lahkoto vlovili majhne ščukice, zlasti v mirnih bajerjih, kjer se voda hitreje ogreje. — Ščuk ne denemo med druge ribe. Zal se čisto tudi medsebojno napadajo in požro. Ker so sicer zanimive ribe, se izplača trud, gojiti 2 do 3 majhne ščuke od vel. travna do kimovca, ko je v jarkih dovolj žive hrane, ki jo prinesemo ščukam v akvarij. O. S.

Perje spet moderno

Elegantna dama krasi letošnjo pomlad svoj vrat s novejimi peresi

Nevesta 1934

Letošnja pariška poročna obleka

rokami vstala in strmela v krznarjevo potrdilo, ki ji ga je mož kazal. Kako je presenečena, je mislil gospod Kamnik, in veselje mu je zaigralo v srcu. Pričakoval je, da bo zdaj-zdaj še večje veselje pri njegovi ženi izbruhnilo na dan in zajelo oba z ognjem, v katerem bo spuh-tela njena uzaljenost in njegova slaba vest.

Toda ženi so se oči nenavadno razširile in lepo lice se ji je čudno spaciilo. Z glasom, ki je spominjal na bližnost, je kriknila: »Ne, ne maram plašča!« nakar se je s krčevitim jokom zgrudila v naslanjač.

Gospod Kamnik ni vedel, če ni morda še sam kaj zakričal. Kuharica je pritekla v sobo in si dala pri gospej opravlka, njega pa je silila, naj gre brž po zdravnika. V zmedenosti se je odpravil ponj in ga pripeljal.

Zdravnik se je mudil pol ure v spalnici pri gospej Kamnikovi in poslal med tem kuharico v lekarno. Ko je odhajal, je rekel gospodu Kamniku očitaajoče: »Milostljiva je dobila hud živčni napad. Dva ali tri dni, dokler se ne umiri, vam svetujem, da je ne razburjate s svojo navzočnostjo. A tudi potem morate biti zelo obzirni z njo!«

Gospod Kamnik je sam in brez teka večerjal. Po vsem, kar je ta dan doživel, je bil v čudnem razpoloženju žalosti, jeze, sramu, razočaranja, skrbi in nejevolje. Ko mu je kuharica povedala, da je milostljiva zaspala, je vzdihnil:

»Vrag vedi, kam nas ta kriza še privede! Kupčija je čisto izprižena, in celo ženske so že tako čudne, da jih ne more več razumeti!«

znati, da je bilo vseh 100% sama hinarščina in sebičnost! Silen gnev se ga je polastil, in moral si je dati duška. Nad ubogim knjigovodjem, nad fakturistinjno, skladiščnikom in hlapi je zagrmela nevihta, da se je vse treslo. Potem, ko se je nad vsemi znesel in stresel, se je zaprl v svojo pisarno, kjer se je jel sam sebi smiliti.

»Ničvrednica me je zapeljala, da sem postal ženi nezvest!« je globoko vzdihnil. V spoznanju je bilo sicer le pol priznanja, a vendar tudi pol kesanja, ki ga je polagoma zavedlo v mehko žalost. Spomnil se je, da ima njegova žena veliko lepše in bolj jedre grudi kakor ona nesramna razuzdanka. Tudi v drugih časih jo žena prekaša; glede čednosti bi bilo pa sploh pregrešno, če bi ju primerjal.

Prevzelo ga je bolešno-sladko hrepenenje po ženi. Podpisal je pošto, kolikor je bilo gotove, in odšel brez razsajanja domov. Uslužbenci so se za njim oddahnili.

Gospo Kamnikovo je znova v srcu zabodlo, ko je prišel mož domov. Naproti mu ni prišla in gospod Kamnik tega niti ni pričakoval. Stopil je k nji, ki je sedela sklonjena nad ročnim delom v naslanjaču, in jo mehko pogladil po laseh. »Ali si še huda?« jo je nežno vprašal. Zdrznila se je pod njegovo roko in poznalo se ji je, da težko zdržuje solze.

»Poglej, dušica, misli sem nate in kupil sem ti plašč, ki si si ga želela! S potrdilom greš jutri h krznarju, kjer ti ga še kaj primerijo in prikrojijo, če je treba.«

Gospo Kamnikovo je z odreveneli

Sportna nedelja

Savezna tekma na 30 km

V vztrajnostnem smučanju na 30 km v Bohinju je zmagal naš stari Jože Janša v času 2:28:59 — Majhna, toda močna udeležba

Bohinjska Bistrica, 25. februarja. Ze po prijavah in pripravah za bohinjsko tekmo na 30 km, ki jo JZSS prireja vsako leto izven skupnega in najvažnejšega prvenstvenega tekmovalstva v kombinaciji, se je dalo sklepati, da bo prireditev omejena na pichlo število tekmovalcev. Razlogi za to so bile deloma druge prav privlačne prireditve enakega značaja, morda še v večji meri pa je bila pri tem odločilna okolnost, da zahteva ta disciplina izredne rutine in razen tehničnega znanja tudi ogromno telesne in duševne energije. Vse to je bil povod, da se je današnja savezna tekma v vztrajnostnem smučanju na 30 km izoblikovala v izrazito

okrenila ter začela polagoma vzpenjati navzgor, nad Ribčevim lazom in Laškim Rovtom nazaj do Hanssenove skakalnice, od tod strmo navzgor nad žlan (do najvišje točke proge, 704 m) in se nato skoraj samo v strmeh smuku po grebenih nad Bistrico vrnila na cilj pred občinskim domom. Prva polovica je bila razmeroma pložna, druga pa kombinirana z vzponi in padci. Višinske razlike je imela okoli 750 metrov.

Pri km 24,5,

ki je bil nekako v višini žlana, je bil pogled na progo in tekmovalce menda najbolj zanimiv, če ne mislimo na zasledovalce ne enaki višini ali pa s pomočjo telefona in svetlobnih tabel, kakor so jih pokazali našim v Rumuniji. Na tem mestu je čakala tekmovalce najhujša preskušnja; po smarkovem gozdičku so se v hudem vzponu dvignili na majhno planoto nad vasjo, od tam izginili v kratkem smuku in jarek, nato pa v še hujšem vzponu in strmih serpentinah plezali na najvišjo točko proge. Nekaj kilometrov proge je bilo odhod vidnih po ravnini, kljukaste serpentine nad vasjo pa so vodile pred nami kot na planu.

7 minut po 10., torej dobri dve uri po startu, se pojavi na planoti prva skupina: Smolej, Knap in komaj 50 m za njima Jože Janša, ki je startal zadnji. Vsi imajo krepak korak, vsem uhaja zdaj pa zdaj noga nizdol, toda zagriže se v teren in kar naenkrat izginejo v jarku, hip nato pa se že dvigajo proti 704 m. Pogled na kronometer ugotavlja: Smolej 2:04:30, Knap 2:03:30, Janša 2:01. Že pravimo, da bo Jože prvi! Pet minut za njimi prideta Bervar in Gašperin, ki nimata več izgledov za boljša mesta. Ob 10.15 vozi mimo drugi Bohinjec žen, dobro razpoložen, toda še z manj nevarnim časom. Kmalu za njim je še Podlipnik, ki mu tamkaj posodijo novo palico; tudi za njega ni prostora med prvimi. Glavni so mimo in po 7-minutnem odmoru pride Murovec kar naravnost po klancu od skakalnice, nato po enakem presledku zadovoljni Koren in kot zadnji nekaj po pol 11. Begunčan Brejc, ki je že tamkaj prepričan, da bo zadnji. Godca in Jaklja ni več na ono strmino!

Organizacija

Skoraj neopazeno so se zbrali v soboto v Bohinjski Bistrici tekmovalci in funkcionarji JZSS in še z manjšim hropom so do tedaj agilni funkcionarji in člani domačega smučarskega kluba dovršeno pripravili traso, razmesitli kontrole, jih deloma telefonično povezali in sploh uredili vse, da je šlo zjutraj kar samo in točno po sporedu. Tudi JZSS je to pot prinesel v Bohinju vse tehnične pripomočke že izdelane — naknadnih prijav odslej brez izjeme ne bo več sprejemal — in tako smo se res lahko kar veselili na jutranji start.

Start

Zjutraj ob 8. — ta točnost je res nekaj neobhodno potrebnega pri vsaki sportni tekmi — je starter dr. Kmet odposlal prvega tekmovalca, za njim pa so v polminutnih presledkih smuknili v smeri proti Polju vsi ostali.

Startalo je vsega 12 tekmovalcev, med njimi 10 v konkurenci, dva pa izven. Med prvimi so bili štirje Bohinjci, trije Ilirijanci, dva »Ljubljancina« ter Smolej, član jeseniškega Bratstva in po zadnjih uspehih v Zakopanem favorit tekme. Izven konkurence sta se »veselila« Bohinjec Murovec in Begunčan Brejc, ki pa sta se morala zadovoljiti z zadnjimi mesti.

Na startu so bili še podpredsednik JZSS dr. Ciril Pavlin ter člana upravnega odbora Pelan in Kosec, publiko pa so tvorili delegati klubov in nekaj prijateljev tekmujočih. Vreme ni bilo tako, kot ves teden prej; izza gora na jugu so se dvignile megle in sonce je zmerom kar poredkoma pogledalo izza oblakov. Temperatura je bila sicer še pod ničlo in sneg čvrsto pomrznjen; kazalo pa je vse na jug in tekmovalci so si že zvečer nemalo belili glave, kako naj bi mazali. Na tekmi se je pokazalo, da niso zadeli pravega in so navkreber kar obupno drseli nazaj v ostalem pa se je temperatura držala pod zmrižščem do poldneva, tako da se snežne razmere, ki niso bile baš idealne, med tekmo samo niso spremenile. Popoldne pa je pritisnil jug in tudi nebo je začelo že pomalem rositi...

Proga,

tehnična in precej težka, je vodila od starta na koncu vasi po grebenih nad Polje, nato navzdol ter večinoma po ravnem do Sv. Janeza, dalje ob jezeru do Sv. Duha in še naprej do Zlatoroga, nato pa se je

Stafetna in skakalna tekma v Mojstrani

Na včerajšnji stafetni tekmi na 4x8 km je zmagala I. stafeta domačega kluba, častni mesti pa sta zasledili »Ljubljane« in Ilirije. Uspela je tudi skakalna prireditev.

Mojstrana, 25. februarja.

Agilni smučarski klub Dovje-Mojstrana je priredil danes svojo že tradicionalno stafetno tekmo. Kljub drugim važnim tekmam je bilo zanimanje tudi za to tekmo zelo veliko. Najbolj zanimiv je bil na tekmo skupni start vseh 10 stafet, katerih prvi tekmovalci so se že po 50 metrih razvrstili v smučno. Jakopič za Mojstrano in Baebler za Ljubljano sta prevzela vodstvo tamkaj, nato pa je ostala Mojstrana na prvem, stafeta iz Gorij na drugem in Ljubljana na tretjem mestu.

Na startu

se je javilo 10 stafet, in sicer dve domači, tri Ljubljane ter po ena Ilirije, Bratstva, Lesce, Rateč in Gorij. Proga, ki je merila 4x8 km, je bila zlasti zjutraj zaradi zledeneloga snega precej težavna, kar je tudi vplivalo na čase prvih tekmovalcev. Organizacija prireditve je bila odlična. Vreme je bilo krasno kot v najlepših zimskih dnevih.

Rezultati

stafetnega teka so bili naslednji:
1. Sm. kl. Dovje-Mojstrana (Jakopič, Račić, Lakota, Račić M.) 2:27:18;
2. Sm. kl. Ljubljana (Baebler, Močnik, Švigelj, Dečman) 2:29:41;
3. SK Ilirija (Bračič, Bručan, Pribošek, Kerštajn) 2:36:05;
4. SK Bratstvo 2:42:22;
5. Sm. kl. Dovje-Mojstrana II, 2:43:45.
Drugi najboljši čas je dosegla sicer stafeta z Gorij (2:29:35), toda imela je smolo, da je tretji smučar izgubil predajni trak in je bila zato razveljavljena. Prav tako je morala zaradi poškodbe smučiči odstopiti tretja stafeta Ljubljane.
Ker so na tekmi nastopili nekateri naši najboljši smučarji, so zanimivi tudi podrobni časi, ki so jih na 8 km dolgi pro-

gi dosegli posamezniki. Vrstni red je naslednji:

1. Dečman Tone 32:19, 2. Zemva Lovro 34:35, 3. Lakota Ciril 35:14, 4. Račić Maks 35:19, 5. Kerštajn 36:03, 6. Tomazin 37:03, 7. Jakopič 37:15, 8. Kozjek 37:39, 9. Pribošek 37:52, 10. Baebler 38:12.

Popoldne se je vršila na mojstranski skakalnici

medklubska skakalna tekma. Južno vreme je nekoliko zmečhalo skakalnice, toda kljub temu je bila še dobra. Skakali so v treh razredih, in sicer v prvem tekmovalci z mednarodnih prireditev, v drugem nad 18 let, vsi ostali pa v mladinskem razredu. Vsega je bilo 30 tekmovalcev.

Rezultati

so bili naslednji:
I. razred: 1. Dečman Tone (Lj.) 148.9 (26, 27); 2. Pribošek Franc (L.) 145.8 (25, 25.5); 3. Zupan (Jesenice) 140 (25, 25); 4. Jakopič Albin 139; 5. Klančnik Gregor (oba Mojstrana) 134.5.
II. razred: 1. Bručan Lado (L.) 127.5 (20.5, 20); 2. Bračić Danilo (L.) 126.5 (21, 19); 3. Prešeren Franc (Lesce) 122.5 (21, 20); 4. Kerštajn Andrej (L.) 113.9; 5. Račić Maks (Dovje) 113.6.
III. razred: 1. Klančnik Karol (M.) 137.5 (21, 21); 2. Polajnar (Lj.) 132.5; 3. Pold (M.) 95.8; 4. Košir 84.3; 5. Polajnar C. 81.8.
Skoki so potekali v najlepšem redu. Najdaljši skok v konkurenci je v krasnem stilu dosegel Dečman Tone, prav dobro so se držali tudi Pribošek, Jakopič, Bevc in Zupan. Izven konkurence je skočil Jakopič prav lepo na 33 m.
Po tekmi je bila v hotelu »Triglav« razglasitev rezultatov in razdelitev daril, pri kateri je dolgoletni predsednik smučarskega kluba Dovje-Mojstrana g. Zupan najprej tople pozdravil tekmovalce, nato

pa razdelil zmagovalcem častna in praktična darila. Mojstranski smučarski klub je v današnji tekmi spet dokazal, da ima ne samo prvotratne tekmovalce na belem polju, temveč da zna tudi prvotratno organizirati kakršnokoli smučarsko prireditev.

Železničar : ISSK Maribor 8:3 (4:2)

Na igrišču Železničarjev se je danes odigrala prijateljska tekma med Mariborom in Železničarji, ki se je končala z zasluženim zmago Železničarjev. Tekma ni bila nič najmanj prijateljska, temveč je bila ogrožena borba, kot bi šlo za točke. Po nesrečnem naključju je bil težje poškodovan igrač Maribora Gomoli, ki so ga morali z zlomljeno nogo prepeljati v bolnišnico. Sodil je g. Nemeč.

V predtekmi je rezerva Železničarja porazila rezervo Maribora v razmerju 6:0 (5:0). Sodil je g. Kopljč.

Ostale nogometne tekme

Celje: SK Celje : Svoboda, Maribor 2:0 (0:0). Prijateljska tekma, pri kateri so Ce-

Uspele smučarske prireditve na Pohorju

V teku na 18 km je zmagal Mariborčan Vodenik. — V skakalni tekmi na Pesku so dominirali Ljubljanci.

Maribor, 25. februarja.

Pod pokroviteljstvom bana dravske banovine dr. Marušiča so se danes vršile na Pohorju smučarske tekme za prvenstvo dravske banovine in prvenstvo mariborskega podsaveza. Start je bil ob 9. pri koči na Klopnem vrhu, cilj pa pri koči na Pesku. Tekmovalna proga je bila dolga 18 km in je tekla od Klopnega vrha do Peska in na Roglo, od tod pa zopet nazaj na Pesek. Višinska razlika je znašala 300 m. Na startu je bilo 65 tekmovalcev, in sicer od Mariborskega smučarskega kluba 7, od Železničarjev 9, Maratona 2, Smučarskega kluba Ljubljana 5, Olimpa, Celje, 5, od avstrijskega Skiverbanda 3, mariborskega Rapida 4, Concordie in Haška iz Zagreba ter Smučarskega kluba Celje po 1 in več drugih izven konkurence.

Na cilj je prvi privozil šramel s startno številko 17, kot drugi inž. Breitenlohner iz Gradca s startno številko 31, tretji Jakopič s številko 39, 4. Vodenik s startno številko 65, 5. Fric (Sokol Ruše) s startno številko 20 itd.

Rezultati tekmovalca so bili naslednji:
1. Vodenik (MSK) 1:35.55, 2. Jakopič (Ljubljana) 1:38.40, 3. inž. Breitenlohner (G.) 1:39.8, 4. Ljub. Mušič (Hašk) 1:40.36, 5. Berlek (Železničar) 1:44.05, 6. Šramel (Ljubljana) 1:45.49, 7. Puh (SSK Maribor) 1:47.05, 8. Fric (Sokol Ruše) 1:50.03, 9. Priveršek (Concordia) 1:50.05 in 10. Senčar Lado (Ljubljana) 1:51.45.

Popoldne so se vršile skakalne tekme na skakalnici pri koči na Pesku, ki jo je zgraj-

Ljubljanska reprezentanca je močnejša kot ligaš Primorje

Dve ljubljanski reprezentanci sta včeraj dosegli proti močnima nasprotnikoma prav častna rezultata.

Drugi del ljubljanskega podsaveznega tekmovalstva je prinesel veliko presenečenje. Sicer je bila reprezentanca Ljubljane dobro sestavljena in je imel novi podsavezni kapetan dobro oko, toda nihče ji ni dajal prevelikih šans v borbi z ligašem. No, žoga je še vedno okrogla in opravivati ligašev neuspeh bi se dejalo kratkosti zasleje ljubljanske enajsttorice, ki je svojo zmago dobera zaslužila.

V prvi tekmi so se šiškarji dolgo nahajali v približno enaki poziciji kot Primorje v drugi, ko je druga ljubljanska garnitura bila v vodstvu s 4:2, vendar se jim je posrečilo v zaključnih potezah naskok izravnati in tako je ta borba ostala s 4:4 neodločena, kar kolikor toliko ustreza potoku igre.

Igrišče je bilo v zadnjem hipu očiščeno, pa so se sledovi vlage še poznali, tako da so bila tla precej blatna. Velikega vpliva na značaj iger to ni imelo. Igrati sta se razvijali precej regularno. V glavnem sta bili borbeni in napeti, opaziti je bilo precej nerodnosti, ki so na začetku sezone običajne. Obe sta bili fair. Publike je bilo okoli 500.

Hermes : reprezentanca A 4:4 (2:2)

Hermes: Oblak, Ferjan, Pipa, Sočan, Klančnik, Glavič, Kos, Škrajnar, Zalokar, Brodnik, Ozebek.

Moštvo A: Bunc (Slovan), Trček (Mars), Brezar (Jadrana), Poljšak (Slovan), Drobež, Zavr (oba Mars), Modrijan (Jadrana), Battelino, Loborec, Urbančič, Jež (vsi Reka).

V začetnih potezah je Hermes napadal, toda kmalu so se reprezentativci znašli in prišli po Ježu v vodstvo. Nato so zastreljali enajstmetrovko, a bili so nadalje dobre pol ure v premoči, iz katere so izšli samo en zgoditek, ki jim je prinesel naskok 2:0. V zadnjih minutah so nato Hermesi resneje pritisnili, Brodnik je izkoristil enajstko in tik pred koncem je isti igrač zabil najboljši gol dneva ter s tem izravnal v drugem polčasu je bila sprva zopet reprezentanca v poletu, Urbančič je z nadaljnima dvema goloma zopet distanciral šiškarje, toda ti so v finishu naskok ponovno izravnali.

V glavnem je to bila tekma boljšega napada proti boljši obrambi. Pri Hermesu je obramba kot celota razmeroma dobro funkcionirala. Od halfov je omeniti Glaviča, v napadu sta pa bila najboljša moža šiškarjev Brodnik in Ozebek. Reprezentanca je imela boljše napad, ki se je zelo

ljani nudili zadovoljivo kombinatno igranje, manjka jim pa zimski trening. Moštvo Svobode, prvaka mariborskega II. razreda, je igralo požrtvovalno ter z dobro taktiko. Prvi gol za Celje je padel v 11. min. iz enajstmetrovke, drugi pa v 23. min. Sodil je objektivno g. Ochs.

Zagreb: Gradjanski : Jugoslavija 1:0 (1:0) Edini gol je padel po kornerju v 10. min. prvega polčasa.

Beograd: Bask : Concordia 5:2 (3:1).

Kairo: reprezentanca Kaira : BSK 3:1 (1:1). Na tekmi v petek revanž Beogradčanov torej ni uspel.

Port Said: BSK : reprezentanca Port Saida 5:1 (4:0). V torek igra BSK proti državnim reprezentanci Egipta.

Praga: Slavija : Židenice 5:2, Sparta : Nachod 5:0, Teplitzer FC : Bohemians 3:3, Kladno : Viktorija Žižkov 2:2, Čechie Karlin : Viktorija Plzen 5:3.

Dunaj: Prvenstvo, Vienna : Hakoah 1:1 (1:1), Rapid : Libertas 6:3 (4:1), Sportklub : WAC 2:1 (0:1), FC Wien : Donau 2:1 (1:1), Admira : Wacker 7:2 (4:1), Austria : FAC 2:2 (2:0).

Budimpešta: Ferencvaros : Attila 3:1, Hungaria : Somogyi 7:1, Ujpest : Szeged 3:1, Phoebus : Kispest 1:1, Bocskai : Budaf 7:0.

Turin: Juventus : Palermo 1:1.

Milan: Ambrosiana : Triestina 2:1.

Berlin: Hertha : Victoria 1:0, Tennis Borussia : Spandauer SV 0:0.

Monakovo: Spielvereinigung Fürth : Wacker 3:1.

Nürnberg: IFC Nürnberg : FC München 5:0.

dilo SPD Konjice. Prvi je bil šramel, ki je skočil 15 m. Prehodni pokal bana dr. Marušiča si je priborila odlična ekipa Ljubljane, ki je dosegla 759 točk. Drugi so bili Železničarji s 579 in tretji Olimpijci, Celje, s 454 točkami. Tekmovaljem je prisostvoval tudi kot zastopnik bana okrajni glavar g. Milan Makar.

Obenem so se vršila tudi tekmovalstva mariborske garnizije in za klubsko prvenstvo SSK Maribor. Pri tekmovalstvu na 10 km je postal prvak mariborske garnizije podnarednik Plevnik s časom 1:09, drugi je bil podnarednik Igljič 1:13.15 in tretji podporočnik Gnesič 1:17.05.

Snežne razmere so bile idealne, povsod sam pršič. Tekmovaljem je prisostvovalo okrog 250 smučarjev, ki so po končanem tekmovalstvu na ruški postaji stopili na vlak in se zvečer vrnili v Maribor. Na kolodvorju jih je pričakovala velika množica z godbo na čelu. Smučarji, ki jih je bilo več sto, so v četverstopenjskih korakih po mariborskih ulicah do hotela Orel, kjer je bil pozdravni večer in razdelitev daril. Povorka smučarjev po mariborskih ulicah je bila res krasna sportna manifestacija. Tekmovalci in ostale je pozdravil pri Orlu zastopnik bana okrajni glavar g. Milan Makar, ki je izročil prvaku, t. j. Smučarskemu klubu Ljubljana prehodni pokal dr. Marušiča. Obenem je bila tudi razdelitev nagrad motokikljerjunga, ki ga je priredil Motokolesarski klub Perun meseca januarja.

deloma sta zadovoljila branilca, pa tukaj smo že na prehodu v negativni del moštva. Slab vodja napada je bil Erman, ki je prejel ostvaritel kot ustvaritelj, zato sodi bolj v zvezo, v dvobojih je redno izgubljal, Pupo je bil zelo počasen in zavlačeval igrati tudi tedaj, ko ni bilo treba. Jug je samo razdiral in ni centerhalf takega formata, da bi mogel uspešno igrati v lig-nem moštvu, Zemljak pa menda še ni v pravi formi.

Začetkom in koncem igre so bili Primorjani z lepo igro v premoči. Spočetka so se spuščali vse preveč v igračkjanje, pokazali nekaj lepih potez, toda v napadu ni bilo realizatorja. Kmalu je prešla igra v mlačnejši tempo in je oživela šele proti koncu, ko je reprezentančni napad po energični in koristni igri v četrti potresel belo-črno mrežo. Tedaj je bilo že močno prepozno! Gole so dali za reprezentanco Svetic dva, Pfeifer enega, enega pa šinkovec-Logar, za Primorje Bertonecelj in Pupo. Sodnik g. Pevalke tudi ni bil v polni formi.

Akcijski odbor, izvoljen na sestanku prištevši SK Ilirije dne 22. t. m., ima važno sejo drevi ob 20. v restavraciji hotela Štrkelj, Polnočestvo!

Službene objave Ljubljanskega podsaveza JZSS. Drevi ob 20. v dameškem salonu kavarnе Emona redna seja uprav. odbora. Na dnevnem redu je vprašanje udeležbe Jugoslavije na svetovnih ženskih igrah v Londonu. Prisotnost vseh odbornikov je nujno potrebna.

Vremenski pregled

Čudovito trdno se drži letos lepa zimska situacija. Kakor pribit tabori mogočni anticiklon na zapadu, opirajoč se s svojim središčem na Velikobritansko otočje in severno Francijo ter bližnje morje, segajoč z obrobjem še čez Alpe in zapadno Podonavje ter severozapadno dele Balkanskega polotoka. Tabori tukaj že več tednov in je dal s tem letošnji evropski zim v poglaviti meri značaj. Vremenska situacija, ki jo ustvarja, pomeni za srednjo Evropo pretežno mirno vreme, vendar pa popolno prevladovanje stanovitnega vetrovnega od severozapada. Ta tok prihaja s severnih delov Atlantskega oceana, dovaja oceanski zrak, ki v teh legah ni nikdar kaj prida mrzel. Zato zima v taki situaciji nad srednjo Evropo ter našimi predeli ne more biti huda, čeprav tudi ne pomeni pravega južnega vremena.

Vremenska zimska situacija letošnjega tipa prepušča atlantskim depresijam v domeno severno Evropo ter Rusijo. Tamkaj se podijo veliki ciklonski vrtinici eden za drugim od Oceana proti Uralu in še čez, pa dalje ob sibirski obali proti Ameriki. Te depresije dovajajo topli in vlažni oceanski zrak v kontinentalne predele, zato pomeni letošnja zima kot vsaka v slični barometrijski situaciji za Skandinavijo in Rusijo zelo milo zimo, dasi z veliko vremensko spremenljivostjo ter obilnimi in pogostimi padavinami, v bližini Oceana pretežno v obliki dežja, čim dalje bolj proti vzvodu, tem bolj v obliki snega. Temperatura se zelo menia, ker se med oceanski zrak večkrat pomeša tudi tok od Ledenege morja, ki ga vrže proti jugu domala vsaka depresija ob svojem odhodu za Ural. Ali mrzli poplavi sledi vedno znova topli oceanski tok. Dočim je bilo v Moskvi prejšnji teden še 30 stop. C pod ničlo, se je prve dni tega tedna temperatura zvišala prav do ničle, pa se potem znova znižala na —16 stop. C.

Ta teden je bilo divjanje depresij na severu zelo močno, s prav silovitimi viharji. Eden stranskih depresijskih vrtincev je divjal po prav daleč na jug pomaknjeni poti, povzročil v torek po Nemčiji prave nevihte z nalivom in metanjem, v naslednji noči ter v sredo pa prav isto po Češkem in vzhodni Avstriji ter se podil čez Madžarsko in Rumunijo proti Črnemu morju. Po nekaterih krajih je padlo ob tej priliki toliko snega, da je imel promet velike nepravilne, tako tudi v Pragi in na Dunaju.

Nas ta vremenska vihra ni prav nič dosegla; ostali smo popolnoma v zatišju za Alpami, ki so nas ščitile kakor doslej domala vso zimo. Alpe so namreč sedaj in vedno v podobni situaciji imenitna vremenska meja. Severozapadni značni tok se mora vzpenjati in ob gorovju navzgor, njegova vlaga se tu zgosti v oblake in izcedi ob dviganju ter ohlajanju deloma kot dež, deloma kot sneg, zlasti v višjih legah. Toda, ko doseže sredino gorovja, se mu ni treba več dvigati, zato tu sneg pojavnava in na nadaljnjem potu se mora značni tok tostran gorovja celo spuščati navzdol; sneg je jenjal popolnoma, celo oblaki so se razpustili in zrak prihaja čez naše kraje čist, kot izpran, pa suh in prijeten. Zato ima Avstrija skoro vso letošnjo zimo grše vreme nego mi in t dni n. pr. je deževalo in snežilo na Dunaju ter na Sp. Avstrijskem in še na zgornjem Stajerskem, dočim je ostalo istočasno na Koroskem in južnem Stajerskem jasno in lepo kakor pri nas.

Proti koncu tedna se zdi, kakor da se pripravljata sprememba. Podoba je, da se gopostvo anticiklona maje; njegovo jedro se je prestavilo proti jugovzhodu, v področja njegovega doseganja kraljevanja pa posega depresija, ki je v noči od petka na soboto in še bolj v soboto vrgla močan zapadni tok čez naše kraje. To so vsakekor elementi prevrata, dasi brzkone šele takega kratkodobne veljave.

Objave

Danes se predvaja film ZKD »Prebujene strasti« ali »Prva dekliška ljubezen« ob 14.15 ter na izrecno željo občinstva še točno ob 18. Občinstvo naj blagovoli za obe predstavi pravočasno nabaviti vstopnice v predprodaji od 11. do pol 13.

Decembra 1930 je izvajala Glasbena Matica ljubljanska z največjim uspehom Berliozovo dramatično legendo »Faustovo pogubljenje«. Matični zbor pod vodstvom ravnatelja Poliča je letos to delo na novo nastudiral ter ga bo izvajal v Ljubljani dne 2. marca, v Beogradu pa v soboto dne 17. marca. V Beogradu bo priredil Matični zbor 2 koncerta, in sicer v soboto 17. marca »Faustovo pogubljenje«, v nedeljo 18. marca popoldne pa v novi franciskanski cerkvi Gallusov koncert. Franciskanska cerkev je zidana po načrtih velikega našega arhitekta Josipa Plečnika. Na ljubljansko izvedbo znamenitega francoskega dela ponovno opozarjamo. Vstopnice od 10 do 40 Din se dobe v predprodaji v knjigarni Glasbene Maticе. Na razpolago je tudi celotni tekst v prevodu Nika Štrifota.

